

**ACTIVISM
AGAINST
ABLEISM**

Έγγραφο πολιτικής

**Έργο ACTIVISM AGAINST ABLEISM -
Πρώθηση του "Ακτιβισμού κατά του
Ableism"**

Προετοιμασμένο από το Exeo Lab

**Co-funded by
the European Union**

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση [ανακοίνωση] αντανάκλα τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν. [Αριθμός έργου: 2022-1-DE04-KA220-YOU-000087327]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Περίληψη

Consortium.....	4
Εισαγωγή στην πολιτική Paper.....	5
1.1 Το έργο "Ακτιβισμός κατά του Ableism"	
1.2 Περίληψη	6
1.3 Πλαίσιο	7
1.4 Συστάσεις	10
1.5 Συμπέρασμα.....	11
2.1 Σκέψεις για την πράξη με βάση την εμπειρία από την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες μέσω συμμετοχικών στρατηγικών	
2.2 Περίληψη	13
2.3 Πλαίσιο	14
2.4 Συστάσεις	16
2.5 Συμπέρασμα.....	18
3.1 Σκέψεις για τη χάραξη πολιτικής με βάση την εμπειρία από την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες	
3.2 Περίληψη.....	19
3.3 Πλαίσιο	20
3.4 Συστάσεις	24
3.5 Συμπέρασμα.....	26
4.1 Συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με τις δυσάρεστες συνέπειες του ableism	
4.2 Περίληψη	28
4.3 Πλαίσιο	28
4.4 Συστάσεις	31
4.5 Συμπέρασμα.....	32

5.1 Συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με την κοινωνική, επαγγελματική και πολιτική ένταξη των ατόμων με αναπηρία	
5.2 Περίληψη	34
5.3 Πλαίσιο	34
5.4 Συστάσεις	35
5.5 Συμπέρασμα	37
6.1 Συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με τη σημασία της κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες και τον τρόπο προώθησης της ενδυνάμωσής τους	
6.2 Περίληψη	38
6.4 Συστάσεις	41
6.5 Συμπέρασμα	43
Κύριο συμπέρασμα	43
Αναφορές	47

CONSORTIUM

iserundschmidt
knowledge communication

Γερμανία - iserundschmidt GmbH

Ελλάδα - Connectus M.IKE

Ιταλία - Exeo Lab Srl

Ιρλανδία - FUTURE IN PERSPECTIVE LIMITED

Ισπανία - AYUNTAMIENTO DE QUART DE POBLET

Πορτογαλία - Rightchallenge - Associação

Κύπρος - SYNTHESIS CENTER FOR RESEARCH AND EDUCATION LIMITED

Co-funded by
the European Union

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση [ανακοίνωση] αντανακλά τις απόψεις μόνο του συγγραφέα και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για

Εισαγωγή στο έγγραφο πολιτικής

Τα έγγραφα πολιτικής διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση του λόγου και στον επηρεασμό των διαδικασιών λήψης αποφάσεων για κρίσιμα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Χρησιμεύουν ως έγκυρα έγγραφα που ενοποιούν ερευνητικά ευρήματα, προτείνουν συστάσεις και υποστηρίζουν συγκεκριμένα μέτρα πολιτικής.

Το έγγραφο πολιτικής "Ακτιβισμός κατά του Ableism" έχει ως στόχο να διερευνήσει και να διαδώσει τις στρατηγικές που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ για την ενίσχυση της κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής των νέων Ευρωπαίων με αναπηρία. Βασισμένο στις αρχές της διαφορετικότητας και της ενσωμάτωσης, το έγγραφο επιδιώκει να αντιμετωπίσει τα εμπόδια που επιβάλλει ο ικανισμός και να υποστηρίξει πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αξιοποιώντας τη διεθνή συνεργασία και την εκπαιδευτική καινοτομία, το έργο εντοπίζει αποτελεσματικές μεθοδολογίες για την προώθηση της ενεργού συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική και πολιτική σφαίρα.

Μεθοδολογικά, το έγγραφο πολιτικής χρησιμοποιεί δεδομένα που συλλέχθηκαν από τα αποτελέσματα του έργου ως βάση για τις συστάσεις του. Αυτές οι συστάσεις αναπτύσσονται με σχολαστικότητα για να παρέχουν σαφείς και πρακτικές ιδέες για την ενίσχυση της ενεργοποίησης και την προώθηση πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς. Το έγγραφο υποβάλλεται σε αυστηρή εσωτερική επανεξέταση για να διασφαλιστεί η ακρίβεια και η αξιοπιστία. Επιπλέον, για να μεγιστοποιηθεί η προσβασιμότητα και ο αντίκτυπος, το τελικό έγγραφο θα μεταφραστεί σε γλώσσες σχετικές με τις συμμετέχουσες χώρες και θα είναι άμεσα διαθέσιμο σε ειδικές πλατφόρμες.

1.1 Το έργο "Ακτιβισμός κατά του Ableism"

✓ **Λέξεις κλειδιά: επισκόπηση έργου, κοινωνία, ποικιλομορφία, ένταξη**

1.2 Περίληψη

Εισαγωγή

Είναι ζωτικής σημασίας να αντιμετωπιστούν και να εξαλειφθούν τα εμπόδια διακρίσεων που εμποδίζουν τα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία σε μια Ευρώπη που εκτιμά τη διαφορετικότητα και την ένταξη. Μέσω παγκόσμιας συνεργασίας και καινοτόμων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων, το πρόγραμμα Erasmus+ "Activism Against Ableism" είχε ως στόχο να εντοπίσει και να προωθήσει καινοτόμες μεθόδους για την κοινωνική και πολιτική ένταξη των νέων με αναπηρία.

Ιστορικό

Σύμφωνα με τη μελέτη που διεξήχθη για το θέμα της κοινοπραξίας του έργου, τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν σήμερα σοβαρές επιπτώσεις στην κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και διακρίσεις από κοινωνικούς, πολιτικούς και επαγγελματικούς κύκλους. Η μεθοδολογία Activism Against Ableism αναπτύχθηκε ως μια προσέγγιση για την ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία να συμμετέχουν στην πολιτική, αυξάνοντας έτσι την κοινωνική τους ευαισθητοποίηση και αναδεικνύοντας τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Μεθοδολογία

Αυτό το Πακέτο Εργασίας στοχεύει στη δημιουργία πόρων για τη διάδοση της μεθοδολογίας που αναπτύχθηκε στο προηγούμενο Πακέτο Εργασίας μεταξύ των εργαζομένων σε θέματα

νεολαίας που εργάζονται με νέους πολίτες με διαφορετικές ικανότητες και τους εκπαιδεύουν μέσω ενός LTTA. Η πρώτη δραστηριότητα θα επικεντρωθεί στην ανάπτυξη ενός εγχειριδίου για τη συστηματοποίηση και την περαιτέρω διάδοση της μεθοδολογίας. Η δεύτερη δραστηριότητα θα επικεντρωθεί στην ανάπτυξη της ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης Ακτιβισμός κατά του Αμφισβητισμού για τους εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας. Η κατάρτιση αυτή έχει ως στόχο να προετοιμάσει τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας να εφαρμόσουν αυτή τη μεθοδολογία με τους ωφελούμενους τους. Θα βασιστεί στην εμπειρία του Πακέτου Εργασίας 3 και στο εγχειρίδιο, δημιουργώντας καινοτόμους και ελκυστικούς πόρους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις οργανώσεις εταιρικούς/συνεργαζόμενες οργανώσεις, τα ιδρύματα που συμμετέχουν στα ευρωπαϊκά και εθνικά δίκτυα και όλους όσους μπορεί να ενδιαφέρονται.

1.3 Πλαίσιο

Το έργο "Activism Against Ableism - Ακτιβισμός κατά του Αμφισβητισμού" ενσαρκώνει το πνεύμα του "Ακτιβισμός κατά του Αμφισβητισμού - Προώθηση της πολιτικής συμμετοχής και του ακτιβισμού των νέων πολιτών με διαφορετικές αναπηρίες". Με γενναιόδωρη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, το Activism Against Ableism ξεκίνησε το ταξίδι του τον Σεπτέμβριο του 2022 και προβλέπεται να συνεχίσει την επιδραστική αποστολή του μέχρι το 2024. Καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της προσπάθειας, διαφορετικοί ευρωπαϊκοί οργανισμοί, ΜΚΟ, εταιρείες και δήμοι θα συνεργαστούν, σφυρηλατώντας μια συλλογική προσπάθεια για ένα μέλλον χωρίς αποκλεισμούς.

Στον πυρήνα του, το Activism Against Ableism φιλοδοξεί να προωθήσει τη διακρατική συνεργασία για τους νέους με αναπηρία. Η φιλόδοξη ατζέντα του έργου περιλαμβάνει την ανάπτυξη νέων πόρων με στόχο την ενδυνάμωση των ατόμων αυτών, τη διευκόλυνση της συμμετοχής τους στα κοινά και ακόμη και την έμπνευσή τους να ξεκινήσουν τα δικά τους έργα. Πέρα από την ατομική ενδυνάμωση, το έργο οραματίζεται ένα νέο δίκτυο ενδιαφερόμενων φορέων, οργανώσεων και πολιτικών φορέων λήψης αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σκοπός αυτού του δικτύου είναι να υπερασπιστεί τα συμφέροντα των νέων με αναπηρία, ιδίως στο πεδίο της πολιτικής.

Η επίδραση επεκτείνεται πέρα από τους άμεσους δικαιούχους. Οι εργαζόμενοι των εταίρων του έργου και των συνδεδεμένων οργανισμών μπορούν να κερδίσουν από την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων του έργου στις πρακτικές τους μέσω προσαρμοσμένης κατάρτισης. Αυτή η διττή προσέγγιση δεν ωφελεί μόνο τους νέους πολίτες με αναπηρία, αλλά αυξάνει επίσης την ευαισθητοποίηση των εργοδοτών όσον αφορά τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, προωθώντας την ισότιμη συμμετοχή και ένταξη στην αγορά εργασίας.

Για να μεγιστοποιηθεί η προσβασιμότητα, όλοι οι πόροι του έργου θα αναπτυχθούν σε επτά γλώσσες και θα παραμείνουν ελεύθερα προσβάσιμοι για πέντε χρόνια μετά την ολοκλήρωση του έργου. Βασική συνιστώσα της επιτυχίας του έργου είναι η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικτύου που θα περιλαμβάνει εθνικές οργανώσεις που εργάζονται με άτομα με αναπηρία.

Κατά την ολοκλήρωση του έργου, μια σύντομη έκθεση πολιτικής με συστάσεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνοψίζει τη συλλογική σοφία, τις ανάγκες και τις προσδοκίες που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των συναντήσεων του δικτύου. Μαζί, όχι μόνο γκρεμίζουμε τα εμπόδια, αλλά δημιουργούμε ένα σχέδιο για ένα μέλλον όπου ο ακτιβισμός θα επικρατήσει έναντι του ableism.

Αποτελέσματα

Οι γενικότεροι στόχοι του έργου "Ακτιβισμός κατά του Ικανότητας - Activism Against Ableism" είναι πολύπλευροι, επιδιώκοντας την ενίσχυση της κοινωνικής ευαισθητοποίησης σχετικά με τον Ικανότητα και τις προκλήσεις της, την πρόληψη των διακρίσεων και την προώθηση της ένταξης. Το έργο έχει σχεδιαστεί για να ενδυναμώσει τους νέους Ευρωπαίους πολίτες με αναπηρία, ενθαρρύνοντάς τους να γίνουν κοινωνικά και πολιτικά ενεργοί μέσω συνεργατικών και συμμετοχικών στρατηγικών. Επιπλέον, το έργο στοχεύει στην κατάρτιση εργαζομένων σε θέματα νεολαίας, στην ανάπτυξη δικτύων για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της παρέμβασης χωρίς αποκλεισμούς και στην άσκηση επιρροής στη χάραξη πολιτικής στον τομέα της αναπηρίας.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα του έργου είναι στρατηγικά ευθυγραμμισμένα με τους στόχους του:

Δικτύωση με τους ενδιαφερόμενους φορείς:

- Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου που θα συνδέει διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς.

Συμμετοχική Μεθοδολογία - Ακτιβισμός κατά του Αμφισβητισμού (Activism Against Ableism):

- Ανάπτυξη μιας συμμετοχικής μεθοδολογίας σχεδιασμένης για την καταπολέμηση του ableism και την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής.

Εγχειρίδιο και ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση (Ακτιβισμός κατά του Αβλεϊσμού):

- Δημιουργία εγχειριδίου για τη συστηματοποίηση και διάδοση της μεθοδολογίας που αναπτύχθηκε.
- Πρόγραμμα ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας, με τη χρήση καινοτόμων και ελκυστικών πόρων.

Έγγραφο πολιτικής (Ακτιβισμός κατά του Ableism):

- Διαμόρφωση ενός εγγράφου πολιτικής που προσφέρει συστάσεις για να επηρεάσει τη χάραξη πολιτικής.

Αποτελέσματα:

Ο αντίκτυπος του έργου εκδηλώνεται μέσω απτών αποτελεσμάτων, με έμφαση στη χρήση και διάδοση των πόρων που αναπτύχθηκαν:

Αξιοποίηση από συνεργαζόμενα/συνδεδεμένα ιδρύματα:

- Οι εταίροι και τα συνεργαζόμενα ιδρύματα χρησιμοποιούν και διαδίδουν ενεργά τη μεθοδολογία, το εγχειρίδιο και τα μαθήματα κατάρτισης για τους εργαζόμενους σε θέματα νεολαίας.

Προώθηση της ενδυνάμωσης και της πολιτικής/πολιτικής δέσμευσης:

- Ενδυνάμωση, ενεργητικότητα και αυξημένη πολιτική/πολιτική δέσμευση των νέων με διαφορετικές ικανότητες.

Προάσπιση της κοινωνικής/επαγγελματικής ένταξης:

Νέοι με αναπηρία που υπερασπίζονται την κοινωνική και επαγγελματική τους ένταξη. Καθώς ξεκινάμε αυτό το ταξίδι, το έργο "Activism Against Ableism - Ακτιβισμός κατά του Αμφισβητισμού" προσπαθεί όχι μόνο να αναπτύξει μεθοδολογίες και στρατηγικές που δημιουργούνται συνεργατικά από άτομα με διαφορετικά προσόντα, αλλά και να υποκινήσει μια μετασχηματιστική αλλαγή στις κοινωνικές αντιλήψεις και πολιτικές. Ενισχύοντας τους νέους πολίτες με αναπηρία και όσους εργάζονται μαζί τους, στοχεύουμε να καταρρίψουμε τα εμπόδια, να προωθήσουμε τη συμπερίληψη και να υποστηρίξουμε ένα πιο δίκαιο και προσβάσιμο μέλλον. Δεν πρόκειται απλώς για ένα έργο- πρόκειται για ένα κίνημα προς έναν κόσμο όπου οι φωνές και τα δικαιώματα των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες όχι απλώς αναγνωρίζονται, αλλά γιορτάζονται.

1.4 Συστάσεις

Οι απόψεις και οι συνεισφορές της διεθνούς ομάδας εργασίας συνδυάζονται με την έρευνα της κοινοπραξίας του έργου για τη δημιουργία των ακόλουθων κατευθυντήριων γραμμών, οι οποίες συνιστούν τις ακόλουθες ενέργειες για την ενίσχυση της επαγγελματικής πρακτικής στον τομέα αυτό:

Κοινωνική ένταξη

Η κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία είναι υψίστης σημασίας. Είναι ζωτικής σημασίας η ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία. Είναι σημαντικό να καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία. Κρίσιμο είναι να ισχύει αυτό και για όσους συχνά αγνοούνται και έχουν λιγότερο εμφανείς παθήσεις, όπως η δυσλεξία ή ο αυτισμός.

Επαγγελματική ένταξη

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ενθαρρύνονται με πολιτικές για την πρόσληψη ατόμων με αναπηρία μέσω φορολογικών κινήτρων, επιχορηγήσεων και προγραμμάτων δράσης με θετικό αντίκτυπο. Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας να επιβληθούν οι εταιρικές πολιτικές που απαιτούν διευκολύνσεις -όπως προσαρμοσμένος εξοπλισμός και ευέλικτο

χρονοδιάγραμμα- και να ενθαρρυνθούν οι επιλογές απομακρυσμένης εργασίας, όπου αυτό είναι πρακτικά εφικτό.

Προσβασιμότητα

Στα άτομα με διαφορετικές ικανότητες θα πρέπει να δίνεται ο χώρος να μιλούν για τον εαυτό τους και όχι να μιλούν για αυτούς. Επιπλέον, οι επαγγελματίες θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να διατηρήσουν μια πιο χαλαρή προσέγγιση των σχετικών θεμάτων στην πρακτική τους, καθώς συχνά θεωρούνται κάπως ταμπού και αυτό επιβαρύνει τους εκπαιδευόμενους. Επιπλέον, το σημερινό "φιλανθρωπικό μοντέλο της αναπηρίας θεωρεί την αναπηρία ως βάρος ή "πρόβλημα" που τα άτομα χωρίς αναπηρία πρέπει να λύσουν" (Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη, 2021).

Πολιτική ένταξη

Για να ενισχυθεί η πολιτική ένταξη των ατόμων με αναπηρία, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα εκλογικά τμήματα είναι προσβάσιμα και να παρέχονται εναλλακτικές μέθοδοι ψηφοφορίας, όπως η επιστολική ψήφος και η ηλεκτρονική ψηφοφορία. Η προώθηση της πολιτικής εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία με την υποστήριξη των υποψηφιοτήτων και των ηγετικών τους ρόλων είναι εξίσου σημαντική.

Η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στη διαδικασία χάραξης πολιτικής μέσω συμβουλευτικών συμβουλίων και συμβουλευτικών οργάνων, καθώς και η τακτική αναθεώρηση και επικαιροποίηση της νομοθεσίας για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων ζητημάτων και αναγκών, διασφαλίζει ότι η φωνή τους ακούγεται.

Η υποστήριξη οργανώσεων που υπερασπίζονται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και η ένταξη των θεμάτων της αναπηρίας σε ευρύτερες ατζέντες για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική δικαιοσύνη είναι ζωτικής σημασίας για την υπεράσπιση και την εκπροσώπηση.

1.5 Συμπέρασμα

Το πρόγραμμα Ακτιβισμός ενάντια στον Αβλεϊσμό: Erasmus+ αφορούσε την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικά

προσόντα μέσω συμμετοχικών στρατηγικών. Οι πολίτες με αναπηρία βιώνουν κοινωνικοπολιτισμικό και πολιτικό αποκλεισμό, και αυτό έχει αποδεδειγμένες επιπτώσεις στην κοινωνικοοικονομική τους ασφάλεια.

Οι αποτελεσματικές κατευθυντήριες γραμμές για την προσβασιμότητα και οι πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης μπορούν να μειώσουν σημαντικά τα δομικά και ψυχικά εμπόδια στην κοινωνική σφαίρα, προωθώντας μια κοινότητα χωρίς αποκλεισμούς. Προκειμένου να επιτευχθούν ίσες προοπτικές απασχόλησης και οικονομικής ενδυνάμωσης για τα άτομα με αναπηρία, είναι σημαντικό οι επαγγελματίες να σέβονται τη νομοθεσία κατά των διακρίσεων, να προβαίνουν σε προσαρμογές στο χώρο εργασίας και να παρέχουν εστιασμένη επαγγελματική κατάρτιση. Τα άτομα με αναπηρία μπορούν να έχουν μεγαλύτερη φωνή στην πολιτική και να έχουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν τους νόμους που επηρεάζουν άμεσα τη ζωή τους, καθιστώντας τις διαδικασίες ψηφοφορίας προσβάσιμες και προωθώντας την πολιτική συμμετοχή.

Η κοινότητα των ατόμων με αναπηρία, οι ενδιαφερόμενοι φορείς και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να συνεργαστούν από κοινού για την επιτυχή εφαρμογή αυτών των προτάσεων. Μαζί, ως κοινωνία μπορούμε να οικοδομήσουμε μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς που αναγνωρίζει και εκτιμά τη συμβολή κάθε μέλους της, δίνοντας σε κάθε άτομο την ευκαιρία και την υποστήριξη που χρειάζεται για μια ανεξάρτητη και ικανοποιητική ζωή.

2.1 Σκέψεις για την πρακτική με βάση την εμπειρία από την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες μέσω συμμετοχικών στρατηγικών

✓ **Λέξεις κλειδιά:** μεθοδολογία, πολιτική συμμετοχή, συμμετοχικές στρατηγικές

2.2 Περίληψη

Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής του Activism Against Ableism: Activism Against Ableism Erasmus+, οι εταίροι του έργου ανέλαβαν την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικά προσόντα μέσω συμμετοχικών στρατηγικών.

Ιστορικό

Σύμφωνα με την έρευνα της κοινοπραξίας του έργου επί του θέματος, οι πολίτες με αναπηρία βιώνουν σήμερα τον αποκλεισμό στους κοινωνικοπολιτιστικούς, πολιτικούς και εργασιακούς κύκλους, καθώς και αρνητικές επιπτώσεις στην κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση παγκοσμίως. Η ανάπτυξη της μεθοδολογίας Activism Against Ableism επινοήθηκε ως ένα μέσο με το οποίο οι πολίτες με διαφορετικές ικανότητες θα μπορούσαν να ενδυναμωθούν ώστε να συμμετέχουν στην πολιτική διαδικασία, ενισχύοντας την κοινωνική τους ορατότητα και υπογραμμίζοντας τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Μεθοδολογία

Η ίδια η μεθοδολογία σχεδιάστηκε σύμφωνα με τη συμμετοχική έρευνα δράσης και τις συνεισφορές μιας διεθνούς ομάδας εργασίας (IWG) που συστάθηκε νωρίς στον κύκλο ζωής

του έργου. Η συμβολή δύο νέων με αναπηρία και ενός ερευνητή από κάθε χώρα εταίρο εξασφάλισε την επικύρωση από τους τελικούς χρήστες καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξης της μεθοδολογίας.

2.3 Πλαίσιο

Η υιοθέτηση από την κοινοπραξία ενός συμμετοχικού μοντέλου συν-δημιουργίας, η συνεργασία με τη Διεθνή Ομάδα Εργασίας για την παραγωγή μιας μεθοδολογίας που θα εξυπηρετούσε στη συνέχεια άλλα μέλη της ίδιας ομάδας στόχου, ήταν από μόνη της ενδεικτική του ευρύτερου στόχου του έργου Activism Against Ableism - δηλαδή της κοινωνικής και πολιτικής ένταξης των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες. Κρίσιμο είναι ότι η συμμετοχή των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες στη σύνταξη των μεθοδολογιών για την ενίσχυση της κοινωνικής και πολιτικής τους ένταξης εξασφάλισε ότι το περιεχόμενο που θα παραγόταν θα ευθυγραμμιζόταν με τις εμπειρίες και τις προσδοκίες τους. Η συμμετοχική έρευνα με βάση την κοινότητα έχει τη δυνατότητα να "συνδυάσει τη γνώση και τη δράση για τη δημιουργία θετικών και διαρκών κοινωνικών αλλαγών" (Collins et al, 2018). Επιπλέον, η διαδικασία αυτή εμπλουτίστηκε από τη μαρτυρία όλων των συμμετεχόντων, των οποίων η συμμετοχή και η επακόλουθη αναδιήγηση των γεγονότων της ΔΕΑ συνέβαλαν στις δραστηριότητες διάδοσης του έργου.

Παρά τα πολλά πλεονεκτήματα που αναφέρθηκαν, υπήρχαν φυσικά και ορισμένες προκλήσεις. Η πρώτη από αυτές ήταν η επιλογή της ίδιας της Διεθνούς Ομάδας Εργασίας. Για τον σκοπό αυτό, η σύμπραξη του έργου αξιοποίησε το δίκτυό της με τους σχετικούς ευρωπαϊκούς οργανισμούς και κάθε εταίρος φιλοξένησε μια εκδήλωση υποδοχής για να περιγράψει το έργο και τα προτεινόμενα αποτελέσματά του. Πολλά μέλη της IWG εντοπίστηκαν είτε απευθείας μέσω αυτών των εκδηλώσεων υποδοχής, είτε προτάθηκαν από τους παρευρισκόμενους. Μια άλλη πρόκληση ήταν η παροχή μηχανισμού διευκόλυνσης/διαμεσολάβησης σε όλες τις συνεδριάσεις της IWG- έργο που ανέλαβαν οι ερευνητές που εκπροσωπούσαν τον συντονιστή του έργου και τον επικεφαλής του πακέτου εργασίας.

Οι τρεις συνεδριάσεις της Διεθνούς Ομάδας Εργασίας, που περιλάμβαναν μια εισαγωγική διαδικτυακή συνάντηση διάρκειας τριών ωρών, μια συνάντηση διάρκειας 18 ωρών που

διεξήχθη επί τρεις ημέρες στην Κύπρο και μια τρίωρη συνάντηση ολοκλήρωσης, παρείχαν τις ακόλουθες γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την επαγγελματική πρακτική:

Κοινωνική ένταξη: Η εκπαίδευση δεν είναι χωρίς αποκλεισμούς στη σημερινή της μορφή, λόγω του συστημικού ableism, με τη νομοθεσία να παραμελείται ή να αγνοείται μερικές φορές.

- ο Στις περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται νομοθεσία, μπορεί να διαχωρίσει περαιτέρω τα άτομα με αναπηρία από τα άτομα χωρίς αναπηρία. Για παράδειγμα, όταν κάποιος με αναπηρία γίνεται δεκτός σε μια ξεχωριστή τάξη εκπαίδευσης, μπορεί να είναι δύσκολο να επιστρέψει στη συμβατική εκπαίδευση.
- ο Μπορεί να είναι δύσκολο για τα άτομα με λιγότερο ορατές παθήσεις, όπως η δυσλεξία ή ο αυτισμός, να αξιολογηθούν σωστά ή να λάβουν την απαραίτητη υποστήριξη. Η αποτυχία αυτή επιδεινώνεται περαιτέρω όταν οι εργοδότες είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα αποφασίζουν κατά των υποψηφίων με αναπηρία / μεταχειρίζονται άδικα το προσωπικό με διαφορετικές ικανότητες.

Προσβασιμότητα: Οι νόμοι που εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα των δημόσιων χώρων πρέπει να εφαρμοστούν καλύτερα

- ο Σε ό,τι αφορά την προσαρμογή των φυσικών χώρων, υπάρχει μια προκατάληψη προς τις σωματικές αναπηρίες, ενώ δεν λαμβάνονται επαρκή μέτρα για την προσαρμογή των ατόμων με νευροδιαφοροποίηση κ.λπ.
- ο Η προσβασιμότητα διαφέρει σημαντικά μεταξύ πόλεων, χωρών κ.λπ.

Υγειονομική περίθαλψη και επιχορηγήσεις κοινωνικής ασφάλισης: Υπάρχει έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης για τα άτομα με αναπηρίες, ιδίως όταν οι αναπηρίες αυτές είναι αόρατες ή δεν θεωρούνται αρκετά "σοβαρές".

- Θα πρέπει να δημιουργηθούν δίκτυα επαγγελματιών για την αντιμετώπιση αυτών (και άλλων) θεμάτων.
- Στα άτομα με διαφορετικές ικανότητες θα πρέπει να δίνεται ο χώρος να μιλούν για τον εαυτό τους και όχι να μιλούν για αυτούς.

- Θα πρέπει να εξεταστεί η χρήση του χιούμορ για να σπάσει η ένταση, καθώς δεν είναι σωστό οι μαθητές να αισθάνονται επιβαρυνμένοι από το θέμα.
- Οι δήμοι αποτελούν βασικούς θεσμούς για τη δημόσια συμμετοχή των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες.

Στρατηγικές για την προώθηση του ακτιβισμού: Μαρτυρίες που παρουσιάζουν διαφορετικά επίπεδα ικανοτήτων.

- Εξασφάλιση της προσβασιμότητας των πόρων (όπως η χρήση ακουστικών βιβλίων κ.λπ.).
- Συζητήστε την ικανότητα και όχι την αναπηρία.
- Εκπαιδεύστε το κοινό από νεαρή ηλικία.
- Προώθηση της ευαισθητοποίησης μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις συμβολές, οι συντάκτες συνέταξαν ορισμένες συστάσεις που παρουσιάζονται κατωτέρω.

2.4 Συστάσεις

Οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές συνδυάζουν τις παρατηρήσεις και τις συνεισφορές της διεθνούς ομάδας εργασίας με την έρευνα της κοινοπραξίας του έργου και συνιστούν τη λήψη των ακόλουθων μέτρων για την ενίσχυση της επαγγελματικής πρακτικής στον τομέα αυτό:

- Η **κοινωνική ένταξη** των ατόμων με αναπηρία είναι υψίστης σημασίας. Θα πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια για την ενθάρρυνση της ένταξης των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες στην κοινωνία. Αυτό έχει καθοριστική σημασία και αφορά ιδιαίτερα τα άτομα με λιγότερο ορατές παθήσεις, όπως η δυσλεξία ή ο αυτισμός, τα οποία συχνά παραβλέπονται.
- Η **προσβασιμότητα** πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα στο πλαίσιο των επαγγελματικών ρυθμίσεων, με σταθερή εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Η προσαρμογή των φυσικών χώρων θα πρέπει να επεκταθεί ώστε να φιλοξενήσει άτομα

με νευροδιαταραχή και τις λεγόμενες "αόρατες" παθήσεις. Αυτή η ώθηση για την προσβασιμότητα, στο μέτρο του πρακτικού δυνατού, θα πρέπει να παραμείνει συνεπής σε όλα τα σύνορα (δήμοι, περιφέρειες, κράτη κ.λπ.). Επιπλέον, η προσβασιμότητα θα πρέπει να επεκταθεί σε πόρους, όπως η χρήση ηχητικών βιβλίων / βίντεο με λεζάντες, κ.λπ., αντί των συμβατικών μέσων που βασίζονται σε κείμενο.

- Οι επαγγελματίες θα πρέπει να ερευνούν τις σχετικές επιχορηγήσεις και ευκαιρίες χρηματοδότησης για την άμεση υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία και να συμβάλλουν στην προώθηση των αναγκών τους για τη βελτίωση αυτών των προσφορών για τους μελλοντικούς αποδέκτες.
- Στα άτομα με διαφορετικές ικανότητες θα πρέπει να δίνεται ο χώρος να μιλούν για τον εαυτό τους και όχι να μιλούν για αυτούς. Επιπλέον, οι επαγγελματίες θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να διατηρήσουν μια πιο χαλαρή προσέγγιση των σχετικών θεμάτων στην πρακτική τους, καθώς συχνά θεωρούνται κάπως ταμπού και αυτό επιβαρύνει τους εκπαιδευόμενους. Επιπλέον, το σημερινό "φιλανθρωπικό μοντέλο της αναπηρίας θεωρεί την αναπηρία ως βάρος ή "πρόβλημα" που τα άτομα χωρίς αναπηρία πρέπει να λύσουν" (Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη, 2021). Επομένως, οι συζητήσεις για το θέμα θα πρέπει να αλλάξουν και να επικεντρωθούν στην ικανότητα και όχι στην αναπηρία.
- **Η δημόσια δέσμευση** των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες θα πρέπει να αποτελεί βασικό μέλημα και οι επαγγελματίες πρακτικές θα πρέπει να επικεντρωθούν στην ανάπτυξη σχέσεων με τους δήμους κ.λπ. προς όφελος των πελατών τους.
- Θα πρέπει να δημιουργηθούν δίκτυα επαγγελματιών για την αντιμετώπιση αυτών (και άλλων) των ζητημάτων, κατά το παράδειγμα της Διεθνούς Ομάδας Εργασίας. Κρίσιμο είναι ότι αυτές οι επαγγελματικές συνεργασίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν και να αναδεικνύουν τις φωνές των ατόμων με αναπηρία. Επιπλέον, θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για την παροχή ενός επαγγελματία διαμεσολαβητή/διαμεσολαβητή για αυτές τις συναντήσεις, επιτρέποντας σε όλες τις φωνές να ακουστούν.

2.5 Συμπέρασμα

Ο ακτιβισμός κατά του Ableism: Το έργο Activism Against Ableism Erasmus+ περιελάμβανε την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικά προσόντα μέσω συμμετοχικών στρατηγικών. Οι πολίτες με αναπηρία βιώνουν κοινωνικοπολιτισμικό και πολιτικό αποκλεισμό, και αυτό έχει αποδεδειγμένες επιπτώσεις στην κοινωνικοοικονομική τους ασφάλεια. Η ανάπτυξη της μεθοδολογίας Activism Against Ableism αξιοποίησε τη συμβολή μιας διεθνούς ομάδας εργασίας (IWG), βασιζόμενη στις γνώσεις των ατόμων με αναπηρία από κάθε χώρα εταίρο. Η συμμετοχή στην IWG αναφέρθηκε από όλους τους συμμετέχοντες ως ενδεικτική του είδους των μετασχηματιστικών αλλαγών που πρέπει να επέλθουν στην κοινωνία για την καλύτερη προσαρμογή των ατόμων με αναπηρία, ενισχύοντας την κοινωνική τους προβολή και υπογραμμίζοντας τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματά τους. Ως εκ τούτου, οι επαγγελματίες θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αναπτύσσουν συμμετοχικές προσεγγίσεις που να εμπλέκουν εκείνους που τελικά θα επηρεαστούν περισσότερο από το έργο τους. Η ικανότητα για μετασχηματιστική αλλαγή στην πρακτική θα ενισχυόταν σημαντικά με την προώθηση ομάδων εργασίας που θα αποτελούνται από εκπαιδευτικούς, άτομα με αναπηρία και έναν επαγγελματία διαμεσολαβητή που θα επιβλέπει τις συνεδριάσεις. Αυτές οι ομάδες εργασίας είναι ζωτικής σημασίας στο στάδιο της σύλληψης οποιουδήποτε σχεδίου για το θέμα της αναπηρίας, αλλά μπορούν και πρέπει να διατηρηθούν για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την υλοποίηση για τη συνεχή επανεξέταση και βελτίωση της πρακτικής - ενισχύοντας έτσι τόσο τις επαγγελματικές ικανότητες των επαγγελματιών όσο και τα αποτελέσματα του σχεδίου για τους μελλοντικούς δικαιούχους.

3.1 Σκέψεις για την πρακτική με βάση την εμπειρία από την ανάπτυξη μιας μεθοδολογίας για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με

διαφορετικές ικανότητες μέσω συμμετοχικών στρατηγικών

✓ **Λέξεις κλειδιά: μεθοδολογία, πολιτική συμμετοχή, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής**

3.2 Περίληψη

Στο σημερινό παγκόσμιο τοπίο, η προώθηση κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς αποτελεί θεμελιώδη στόχο, με την ενδυνάμωση των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες να είναι ζωτικής σημασίας για την ουσιαστική συμμετοχή τους στις πολιτικές διαδικασίες. Το παρόν έγγραφο διερευνά μεθοδολογίες για την προώθηση αυτής της συμμετοχής, προσφέροντας πολύτιμες γνώσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που στοχεύουν στην υλοποίηση μετασχηματιστικών αλλαγών.

Κεντρικό στοιχείο για την αποτελεσματική χάραξη πολιτικής είναι η βαθιά κατανόηση της δυναμικής του πλαισίου, αναγνωρίζοντας ότι οι προκλήσεις για τα άτομα με διαφορετικές ικανότητες διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των περιφερειών και των δημογραφικών στοιχείων. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να αξιολογούν τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες, τα πολιτιστικά πρότυπα και τις θεσμικές δομές που διαμορφώνουν την πραγματικότητα αυτών των ατόμων, υιοθετώντας έναν διατομεακό φακό για την αντιμετώπιση των πολλαπλών μορφών περιθωριοποίησης.

Η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα είναι ουσιώδεις στην ανάπτυξη πολιτικής. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να βελτιώνουν τις στρατηγικές με βάση την ανατροφοδότηση και τις νέες γνώσεις, υιοθετώντας καινοτομίες όπως οι υποστηρικτικές τεχνολογίες και οι ψηφιακές πλατφόρμες για την ενίσχυση της πολιτικής συμμετοχής.

Η συνεργασία με τοπικές οργανώσεις, ηγέτες της κοινότητας και ενδιαφερόμενους φορείς είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη αλλαγή. Η συμμετοχή των ατόμων με διαφορετικές

ικανότητες στη διαδικασία χάραξης πολιτικής διασφαλίζει ότι οι πολιτικές ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προσδοκίες τους.

Η εκπαίδευση είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την ενδυνάμωση, που επιτρέπει στα άτομα με διαφορετικές ικανότητες να κατανοήσουν τα δικαιώματά τους και να συμμετέχουν πολιτικά. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να επενδύσουν σε προσβάσιμα μαθησιακά περιβάλλοντα, προγράμματα σπουδών χωρίς αποκλεισμούς και ευκαιρίες δια βίου μάθησης. Η συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση των πολιτικών είναι ζωτικής σημασίας, με ισχυρές μετρήσεις που αξιολογούν την πολιτική συμμετοχή και την κοινωνική ένταξη. Η διαφάνεια και η λογοδοσία στην αξιολόγηση ενισχύουν μια κουλτούρα μάθησης και προσαρμογής. Με τη θεμελίωση των παρεμβάσεων στην κατανόηση του πλαισίου, την υιοθέτηση της ευελιξίας, την προώθηση των συμπράξεων, την προτεραιότητα στην εκπαίδευση και τη δέσμευση για συνεχή βελτίωση, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να ανοίξουν το δρόμο για μια πιο περιεκτική και δίκαιη κοινωνία, όπου όλα τα άτομα μπορούν να ευημερήσουν.

3.3 Πλαίσιο

Στο σημερινό παγκόσμιο τοπίο, η επιδίωξη κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς αποτελεί θεμελιώδη στόχο. Κεντρικό ρόλο στην προσπάθεια αυτή διαδραματίζει η ενδυνάμωση των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες, εξασφαλίζοντας την πλήρη και ουσιαστική συμμετοχή τους στις πολιτικές διαδικασίες. Καθώς εμβαθύνουμε στους προβληματισμούς σχετικά με την ανάπτυξη μεθοδολογιών για την προώθηση αυτής της συμμετοχής, αποκαλύπτουμε έναν πλούτο από ιδέες που αντηχούν πολύ πέρα από κάθε μεμονωμένο έργο. Αυτός ο διευρυμένος διάλογος επιδιώκει να ενισχύσει αυτές τις γνώσεις, προσφέροντας στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής έναν ολοκληρωμένο οδικό χάρτη για την υλοποίηση μετασχηματιστικών αλλαγών.

Κατανόηση της δυναμικής του πλαισίου:

Στο επίκεντρο της αποτελεσματικής χάραξης πολιτικής βρίσκεται η βαθιά κατανόηση της δυναμικής του πλαισίου. Καμία κοινότητα δεν είναι ίδια με την άλλη και οι προκλήσεις που

αντιμετωπίζουν τα άτομα με διαφορετικές ικανότητες διαφέρουν σημαντικά από περιοχή σε περιοχή και δημογραφικά χαρακτηριστικά. Για να διαμορφώσουν πολιτικές που ανταποκρίνονται στις εμπειρίες των ατόμων αυτών, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει πρώτα να εμπλακούν σε μια διαδικασία αυστηρής αξιολόγησης. Αυτό συνεπάγεται την εξέταση των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, των πολιτιστικών προτύπων και των θεσμικών δομών που διαμορφώνουν την πραγματικότητα των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες σε ένα δεδομένο πλαίσιο.

Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να αναγνωρίζουν τη διατομεακή φύση της αναπηρίας, αναγνωρίζοντας ότι τα άτομα μπορεί να αντιμετωπίζουν πολλαπλές μορφές περιθωριοποίησης με βάση παράγοντες όπως το φύλο, η φυλή ή η κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Με την υιοθέτηση ενός διατομεακού φακού, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να αναπτύξουν παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν τις μοναδικές ανάγκες και προκλήσεις των διαφορετικών κοινοτήτων, προωθώντας τη συμμετοχικότητα σε κάθε επίπεδο.

Ευελιξία και προσαρμογή:

Μπροστά στις διαρκώς εξελισσόμενες προκλήσεις, η ευελιξία και η προσαρμογή αναδεικνύονται σε ακρογωνιαίους λίθους της αποτελεσματικής χάραξης πολιτικής. Μια άκαμπτη προσέγγιση, αποκομμένη από την πραγματικότητα της βιωμένης εμπειρίας, είναι καταδικασμένη να αποτύχει. Αντίθετα, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να καλλιεργήσουν μια νοοτροπία προσαρμοστικότητας, βελτιώνοντας συνεχώς τις στρατηγικές σε ανταπόκριση στην ανατροφοδότηση και τις αναδυόμενες γνώσεις. Αυτή η επαναληπτική διαδικασία επιτρέπει την οργανική εξέλιξη των μεθοδολογιών, εξασφαλίζοντας τη συνάφεια και την αποτελεσματικότητά τους σε διάφορα περιβάλλοντα.

Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να παραμείνουν ανοιχτοί στην καινοτομία, αγκαλιάζοντας τις νέες τεχνολογίες και μεθοδολογίες που έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν την πολιτική συμμετοχή των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες. Είτε μέσω της χρήσης υποστηρικτικών τεχνολογιών είτε μέσω της εφαρμογής ψηφιακών πλατφορμών για την εμπλοκή των πολιτών, η αξιοποίηση της δύναμης της καινοτομίας μπορεί να διευρύνει την πρόσβαση και να ενισχύσει τις φωνές που ιστορικά έχουν περιθωριοποιηθεί.

Συμπράξεις και συνεργασία:

Η βιώσιμη αλλαγή σπάνια συμβαίνει μεμονωμένα. Η συνεργασία με τις τοπικές οργανώσεις, τους ηγέτες της κοινότητας και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς είναι απαραίτητη για την επιτυχία κάθε πολιτικής προσπάθειας. Σφυρηλατώντας ισχυρές συνεργασίες, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να αξιοποιήσουν τους υπάρχοντες πόρους, να αξιοποιήσουν την τοπική εμπειρογνωμοσύνη και να ενισχύσουν την αίσθηση συλλογικής ευθύνης για τις πρωτοβουλίες. Επιπλέον, η συνεργασία επιτρέπει τη συνδημιουργία λύσεων, διασφαλίζοντας ότι οι παρεμβάσεις ανταποκρίνονται στις εμπειρίες εκείνων που στοχεύουν να ενδυναμώσουν.

Πέρα από τις παραδοσιακές συμπράξεις, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει επίσης να δώσουν προτεραιότητα στην ουσιαστική ένταξη των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες στην ίδια τη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Πολύ συχνά, οι αποφάσεις που επηρεάζουν άμεσα τη ζωή αυτών των ατόμων λαμβάνονται χωρίς τη συμβολή ή τη συμμετοχή τους. Με την επικέντρωση των φωνών των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες στη διαδικασία χάραξης πολιτικής, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι πολιτικές ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους και αντανακλούν τις προσδοκίες τους.

Ενδυνάμωση μέσω της εκπαίδευσης:

Η εκπαίδευση χρησιμεύει ως ισχυρό εργαλείο για την ενδυνάμωση, επιτρέποντας στα άτομα να κατανοήσουν τα δικαιώματά τους, να εκφράσουν τις ανάγκες τους και να συμμετάσχουν ουσιαστικά στις πολιτικές διαδικασίες. Για τους πολίτες με διαφορετικά προσόντα, η πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση συχνά παρεμποδίζεται από μια πληθώρα εμποδίων, όπως δυσπρόσιτες εγκαταστάσεις, συμπεριφορές που εισάγουν διακρίσεις και έλλειψη εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να δώσουν προτεραιότητα σε εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες. Αυτό περιλαμβάνει την επένδυση σε προσβάσιμα μαθησιακά περιβάλλοντα, την παροχή κατάρτισης σχετικά με την αυτοσυνηγορία και την εμπλοκή των πολιτών και την προώθηση προγραμμάτων σπουδών χωρίς αποκλεισμούς που εξυμνούν την ποικιλομορφία. Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να αναγνωρίσουν τη σημασία της δια βίου μάθησης, διασφαλίζοντας ότι

οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες επεκτείνονται πέρα από την τυπική σχολική εκπαίδευση και στην ενήλικη ζωή.

Αξιολόγηση και συνεχής βελτίωση:

Το ταξίδι της ανάπτυξης πολιτικής χαρακτηρίζεται από συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση. Οι μετρήσεις της επιτυχίας πρέπει να υπερβαίνουν τις απλές εκροές και να περιλαμβάνουν αποτελέσματα που αντικατοπτρίζουν απτές βελτιώσεις στην πολιτική συμμετοχή και την κοινωνική ένταξη. Μέσω ισχυρών μηχανισμών αξιολόγησης, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να εντοπίσουν τους τομείς ισχύος και αδυναμίας, να επαναλάβουν τις στρατηγικές και να προωθήσουν ουσιαστική πρόοδο με την πάροδο του χρόνου.

Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη διαφάνεια και τη λογοδοσία, διασφαλίζοντας ότι τα πορίσματα της αξιολόγησης διαδίδονται ευρέως και χρησιμοποιούνται για τη λήψη αποφάσεων στο μέλλον. Με την εμπλοκή των ενδιαφερομένων στη διαδικασία αξιολόγησης, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να προωθήσουν μια κουλτούρα μάθησης και προσαρμογής, όπου οι επιτυχίες γιορτάζονται και οι αποτυχίες αγκαλιάζονται ως ευκαιρίες ανάπτυξης.

Καθώς αναλογιζόμαστε την πορεία της ανάπτυξης μεθοδολογιών για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες, καθίσταται σαφές ότι η πορεία προς τη συμμετοχικότητα είναι τόσο προκλητική όσο και πολύπλευρη. Ωστόσο, μέσα σε αυτές τις προκλήσεις κρύβονται ευκαιρίες για μετασχηματιστική αλλαγή. Με τη θεμελίωση των παρεμβάσεων στην κατανόηση του πλαισίου, την υιοθέτηση της ευελιξίας και της προσαρμογής, την προώθηση των εταιρικών σχέσεων, την προτεραιότητα στην εκπαίδευση και τη δέσμευση για συνεχή βελτίωση, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να ανοίξουν το δρόμο για μια πιο περιεκτική και δίκαιη κοινωνία.

Καθώς ξεκινάμε μαζί αυτό το ταξίδι, ας παραμείνουμε σταθεροί στη δέσμευσή μας να δώσουμε τη δυνατότητα σε όλα τα άτομα να συμμετέχουν πλήρως στην πολιτική ζωή των κοινοτήτων τους. Ενισχύοντας τις φωνές των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες, μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα μέλλον όπου η ποικιλομορφία θα εξυμνείται, τα εμπόδια θα καταργούνται και κάθε άτομο θα έχει την ευκαιρία να ευημερήσει.

3.4 Συστάσεις

Καθώς οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής περιηγούνται στην πολυπλοκότητα της προώθησης της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες, πρέπει να αξιοποιήσουν ένα πλούσιο πλέγμα ερευνών, μελετών και πρακτικών γνώσεων για να ενημερώσουν τη λήψη αποφάσεων. Συνθέτοντας τα ευρήματα κορυφαίων μελετητών και επαγγελματιών στον τομέα, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να αναπτύξουν συστάσεις που βασίζονται σε τεκμηριωμένες προσεγγίσεις και προσαρμόζονται στις μοναδικές ανάγκες των κοινοτήτων τους.

Μια βασική σύσταση είναι να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς που να αντιμετωπίζουν τα διασταυρούμενα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα με διαφορετικές ικανότητες. Μελετητές όπως η Carol Thomas (2014), στο έργο της "Disability and Diversity", υπογραμμίζουν τη σημασία της μετάβασης από το ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας σε ένα κοινωνικό μοντέλο που αναγνωρίζει την αναπηρία ως προϊόν κοινωνικών, περιβαλλοντικών και συμπεριφορικών εμποδίων. Με την υιοθέτηση ενός πλαισίου κοινωνικού μοντέλου, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να σχεδιάσουν πολιτικές που στοχεύουν σε αυτά τα εμπόδια και να δημιουργήσουν πολιτικά περιβάλλοντα με περισσότερες ευκαιρίες ένταξης.

Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην ουσιαστική συμμετοχή των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες στην ίδια τη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Όπως τονίζεται από συγγραφείς όπως οι Priestley et. al. (2016) "The political participation of disabled people in Europe: Δικαιώματα, προσβασιμότητα και ακτιβισμός", ο αποκλεισμός των φωνών των ατόμων με διαφορετικά προσόντα από τη λήψη πολιτικών αποφάσεων διαιωνίζει κύκλους περιθωριοποίησης και ενισχύει τις υφιστάμενες ανισορροπίες εξουσίας. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η τάση, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να συνεργαστούν ενεργά με τα άτομα με διαφορετικές ικανότητες και τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις τους, διασφαλίζοντας ότι οι προοπτικές και οι εμπειρίες τους έχουν κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των πολιτικών.

Μια άλλη κρίσιμη σύσταση είναι η επένδυση σε προσβάσιμες υποδομές και τεχνολογία για τη διευκόλυνση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικά προσόντα. Έρευνες συγγραφέων όπως η Mallet (2011) στο "Representing disability in an ableist world: Essays on mass media." υπογραμμίζει τη σημασία των προσβάσιμων καναλιών επικοινωνίας, των εκλογικών θαλάμων και του υλικού της εκστρατείας για την πλήρη εκλογική συμμετοχή. Διαθέτοντας πόρους για τη βελτίωση της προσβασιμότητας, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να εξαλείψουν τα φυσικά και τεχνολογικά εμπόδια που εμποδίζουν την πολιτική συμμετοχή και να διασφαλίσουν ότι οι πολίτες με διαφορετικά προσόντα μπορούν να ασκήσουν τα δημοκρατικά τους δικαιώματα επί ίσοις όροις με τους συνομηλικούς τους χωρίς αναπηρία.

Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στις πρωτοβουλίες εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για την προώθηση μιας κουλτούρας συμμετοχικότητας και ενδυνάμωσης μεταξύ των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες. Μελετητές όπως ο Tom Shakespeare (2013), στο βιβλίο του "Disability Rights and Wrongs Revisited", υπογραμμίζουν τις μετασχηματιστικές δυνατότητες της εκπαίδευσης στην αμφισβήτηση των στερεοτύπων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προώθηση της αυτο-υπεράσπισης. Με την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης ευαισθητοποίησης για την αναπηρία στα σχολικά προγράμματα σπουδών, στα προγράμματα ποικιλομορφίας στον χώρο εργασίας και στις προσπάθειες προσέγγισης της κοινότητας, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να καλλιεργήσουν μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, όπου τα άτομα με διαφορετικά προσόντα αποτελούν αξιόλογα μέλη και ενεργούς συμμετέχοντες.

Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να δημιουργήσουν ισχυρούς μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των πολιτικών που αποσκοπούν στην προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να αναπτύξουν δείκτες για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των πολιτικών στην προσέλευση των ψηφοφόρων, στην προσβασιμότητα των εκλογικών χώρων και στην εκπροσώπηση σε εκλεγμένα αξιώματα. Με την τακτική συλλογή και ανάλυση δεδομένων σχετικά με αυτές τις μετρήσεις, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να εντοπίζουν τομείς προς βελτίωση, να παρακολουθούν την

πρόοδο με την πάροδο του χρόνου και να προβαίνουν σε προσαρμογές των παρεμβάσεων πολιτικής βάσει στοιχείων.

Τελικά, οι συστάσεις που περιγράφονται παραπάνω αποτελούν απλώς ένα σημείο εκκίνησης για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που επιδιώκουν να προωθήσουν την πολιτική συμμετοχή των πολιτών με διαφορετικές ικανότητες. Καθώς ξεκινούν αυτό το ταξίδι, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να παραμείνουν προσηλωμένοι στον συνεχή διάλογο, τη συνεργασία και τη μάθηση, αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη των μελετητών, των υποστηρικτών και των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων για να ενημερώσουν τις προσπάθειές τους. Με την επικέντρωση των φωνών και των εμπειριών των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να προωθήσουν πολιτικές που όχι μόνο αφαιρούν τα εμπόδια στη συμμετοχή, αλλά και δίνουν τη δυνατότητα σε όλους τους πολίτες να συμμετέχουν πλήρως στη δημοκρατική διαδικασία.

3.5 Συμπέρασμα

Η ενίσχυση της δυνατότητας των πολιτών με διαφορετικά προσόντα να συμμετέχουν πλήρως στις πολιτικές διαδικασίες είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς. Η αποτελεσματική χάραξη πολιτικής αρχίζει με την κατανόηση των μοναδικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα αυτά, οι οποίες ποικίλλουν ευρέως σε διάφορες περιοχές και δημογραφικές ομάδες. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να διεξάγουν ενδελεχείς αξιολογήσεις των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, των πολιτισμικών προτύπων και των θεσμικών δομών, υιοθετώντας μια διατομεακή προσέγγιση για την αντιμετώπιση της σύνθετης περιθωριοποίησης.

Η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα είναι το κλειδί. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να βελτιώνουν συνεχώς τις στρατηγικές με βάση την ανατροφοδότηση και να υιοθετούν καινοτομίες όπως οι υποστηρικτικές τεχνολογίες και οι ψηφιακές πλατφόρμες για την ενίσχυση της συμμετοχής. Η συνεργασία με τοπικές οργανώσεις, ηγέτες της κοινότητας και ενδιαφερόμενους φορείς είναι ζωτικής σημασίας για την αξιοποίηση των πόρων και τη διασφάλιση ότι οι πρωτοβουλίες αντικατοπτρίζουν τις εμπειρίες των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες.

Η εκπαίδευση είναι ένα ισχυρό εργαλείο για την ενδυνάμωση. Οι προσαρμοσμένες εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες, τα προσβάσιμα μαθησιακά περιβάλλοντα και τα προγράμματα σπουδών χωρίς αποκλεισμούς είναι απαραίτητα. Οι ευκαιρίες δια βίου μάθησης θα πρέπει να επεκτείνονται πέρα από την τυπική εκπαίδευση, ώστε να υποστηρίζεται η συνεχής δέσμευση.

Είναι απαραίτητη η συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση των πολιτικών. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να χρησιμοποιούν αξιόπιστες μετρήσεις για την αξιολόγηση της πολιτικής συμμετοχής και της κοινωνικής ένταξης, προωθώντας τη διαφάνεια και τη λογοδοσία.

4.1 Συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με τις δυσάρεστες συνέπειες του ableism

✓ **Λέξεις κλειδιά: συστάσεις, χάραξη πολιτικής, επιπτώσεις του ableism**

4.2 Περίληψη

Οι συγκεκριμένες συστάσεις αναπτύσσονται στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+ Activism Against Ableism: Ακτιβισμός κατά του Ableism "WP5: Προώθηση του ακτιβισμού κατά του Ableism". Οι συστάσεις διερευνούν στρατηγικές και μεθοδολογίες για την προώθηση της πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής των νέων Ευρωπαίων με αναπηρία. επικεντρώνεται στην παροχή "Συστάσεων για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με τις βλαβερές συνέπειες του ableism" με βάση την ανάλυση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

4.3 Πλαίσιο

Ο ableism, οι διακρίσεις και οι κοινωνικές προκαταλήψεις κατά των ατόμων με αναπηρία, εκδηλώνεται με διάφορους επιβλαβείς τρόπους, επηρεάζοντας τη ζωή, τις ευκαιρίες και την ευημερία των ατόμων. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι επιπτώσεις, η χάραξη πολιτικής πρέπει να είναι ολοκληρωμένη και χωρίς αποκλεισμούς.

Είναι σημαντικό ότι τα περιστατικά ικανότητας και κοινωνικών διακρίσεων στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής σε βάρος των ατόμων με αναπηρία διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Τα βόρεια κράτη μέλη της ΕΕ αναπτύσσουν ισχυρότερα μέτρα πολιτικής για την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, ενώ τα νότια κράτη μέλη αντιμετωπίζουν περισσότερες προκλήσεις στην αντιμετώπισή τους. Οι στάσεις ableistισμού στη χάραξη πολιτικής, δηλαδή οι στάσεις που δείχνουν έλλειψη γνώσεων σχετικά με τις ικανότητες των ατόμων με αναπηρία, άγνοια ή έλλειψη ενσυναίσθησης απέναντι στα θέματα αναπηρίας, δημιουργούν δυσμενείς επιπτώσεις στη χάραξη πολιτικής. Αυτές εκφράζουν κυρίως τον αποκλεισμό των ατόμων με αναπηρία από τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων ή την ανεπαρκή εφαρμογή της πολιτικής. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Στρατηγική της ΕΕ για

την Αναπηρία 2010-2020 είχε ως στόχο την ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία, αλλά η πρόοδος στα κράτη μέλη ήταν άνιση, με σημαντικά κενά σε τομείς όπως η προσβασιμότητα και η απασχόληση. Αξίζει να σημειωθεί ότι η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αναπηρία είναι μια ανανεωμένη δεκαετής στρατηγική που περιλαμβάνει τρόπους για την ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία, ώστε να μπορούν να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους και να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία και την οικονομία.

Παρά την πληθώρα μέτρων που έχει αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την καταπολέμηση των επιπτώσεων του ableism, εξακολουθεί να υπάρχει δυσανάλογη κατανομή των εθνικών μέτρων στα κράτη μέλη της ΕΕ για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Ορισμένα από τα μέτρα που αναπτύχθηκαν από την ΕΕ αναφέρονται στην αρχή 17 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, η οποία τονίζει ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη που εξασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση, καθώς και στην Ευρωπαϊκή Πράξη για την Αναπηρία, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση των απαιτήσεων προσβασιμότητας των προϊόντων που παράγονται ώστε να είναι προσβάσιμα στα άτομα με αναπηρία.

Επιπλέον, τις τελευταίες δεκαετίες, ο αριθμός και η επίδραση των οργανώσεων και των ενώσεων που στοχεύουν στην προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία έχουν αυξηθεί. Οι οργανώσεις αυτές, όπως περιγράφονται περαιτέρω στο ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ACTIVISM AGAINST ABLEISM HANDBOOK, περιλαμβάνουν: την Inclusion International, την Global Partnership for Children with Disabilities, την World ENABLED και σε επίπεδο ΕΕ: το European Disability Forum, την European Association of Service providers for persons with disabilities κ.λπ.

Παρά τα μέτρα πολιτικής της ΕΕ για τη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής στην κοινωνία, τα αποτελέσματα του ableism κυριαρχούν στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Ο αβλεϊσμός, ο οποίος αποδίδεται σε βαθιά ριζωμένες κοινωνικές προκαταλήψεις, έλλειψη ευαισθητοποίησης και διαρθρωτικά εμπόδια, μπορεί τελικά να επηρεάσει τις πολιτικές και τα μέτρα που εφαρμόζονται με στόχο τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Οι κύριες επιπτώσεις του ableism στη χάραξη πολιτικής αφορούν:

- Ενσωμάτωση στερεοτύπων και παρανοήσεων στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής λόγω συμπεριφορών που προκαλούν αναπηρία, γεγονός που οδηγεί στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών και στρατηγικών που προωθούν μια πατερναλιστική προσέγγιση "φροντίδας" αντί της προώθησης της ανεξαρτησίας ή της ενδυνάμωσης των ατόμων με αναπηρία.
- Η υποεκπροσώπηση των ατόμων με αναπηρία στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ιδίως σε τομείς πολιτικής και θέματα που επηρεάζουν τη ζωή τους, εμποδίζει την ακρόαση και τη συνεκτίμηση της φωνής τους κατά τη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων της πολιτικής.
- Έλλειψη δεδομένων και ερευνών σε ολόκληρη την ΕΕ σχετικά με τα περιστατικά ableism και τις εμπειρίες και ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Ο ableism μπορεί επίσης να δημιουργήσει προκατάληψη στην πολιτική έρευνα που διεξάγεται, καθώς αυτή μπορεί να είναι περιορισμένη και προκατειλημμένη, αποτυγχάνοντας να καταγράψει την πλήρη ποικιλομορφία και πολυπλοκότητα των εμπειριών της αναπηρίας.
- Οι άκαμπτες δομές και διαδικασίες στις κυβερνητικές διαδικασίες που δημιουργούν βάρος στην πρόσβαση στους πόρους, τις πληροφορίες και την υποστήριξη του κράτους, ώστε να διασφαλίζεται επίσης ότι σε περιόδους έκτακτης ανάγκης, όπως φυσικές καταστροφές, συγκρούσεις κ.λπ. οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρία θα γίνονται κατανοητές και θα εξυπηρετούνται.
- Η φιλοσοφική στάση στη χάραξη πολιτικής κάνει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να δίνουν προτεραιότητα σε άλλους τομείς δαπανών έναντι των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, θεωρώντας τα μέτρα προσαρμογής και προσβασιμότητας ως πολύ δαπανηρά, γεγονός που συχνά οδηγεί στην προτίμηση της υλοποίησης βραχυπρόθεσμων επενδυτικών προγραμμάτων αντί μακροπρόθεσμων επενδύσεων, με αποτέλεσμα την επιτάχυνση των συνεχιζόμενων προκλήσεων ή της σταθερότητας των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία μακροπρόθεσμα σε όλους τους τομείς, όπως η προσβασιμότητα, η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγειονομική περίθαλψη, η στέγαση, οι μεταφορές, οι κοινωνικές υπηρεσίες, η ένταξη στην κοινότητα, η τεχνολογία και τα νομικά δικαιώματα και η προστασία.

- Τα άτομα με αόρατες αναπηρίες μπορεί να αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις όσον αφορά την αναγνώριση των αναγκών τους και την αντιμετώπισή τους από την πολιτική λόγω αμέλειας και έλλειψης ευαισθητοποίησης και πληροφόρησης που απορρέει από τις συμπεριφορές του "ableist".
- Η πρόσθετη κοινωνική απομόνωση για τα άτομα με αναπηρία που ανήκουν επίσης σε περιθωριοποιημένες ομάδες με βάση τη φυλή, το φύλο και το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο μπορεί να αντιμετωπίζουν επιπρόσθετες διακρίσεις, οι οποίες δεν απεικονίζονται και δεν αντιμετωπίζονται από πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη τη διατομεακότητα.
- Ανεπαρκής υποστήριξη της κοινωνικής φροντίδας προς τις οικογένειες και τους φροντιστές, οι οποίοι πολλές φορές αντιμετωπίζουν την κρατική και κοινωνική απομόνωση, λόγω της άγνοιας των πόρων, των εργαλείων και των δεξιοτήτων για την καλύτερη υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία, η οποία προστίθεται στη μειωμένη οικονομική υποστήριξη από το κράτος, η οποία μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα ζωής όλων των μελών της οικογένειας.
- Έλλειψη μέτρων πολιτικής σε σχέση με το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας που αξιολογεί και αναπτύσσει νέες στρατηγικές σχετικά με την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρία.

4.4 Συστάσεις

Το πρωταρχικό βήμα για την ανάσχεση των συνεπειών του ableism στη διαδικασία χάραξης πολιτικής είναι η εκπαίδευση. Το κοινό και, κυρίως, τα άτομα με πολιτική εξουσία πρέπει να είναι καλά ενημερωμένα, να διαθέτουν δεξιότητες ευελιξίας και να γνωρίζουν τα ζητήματα της αναπηρίας και τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία. Αυτό θα επιτρέψει το πρώτο βήμα προς την εφαρμογή διαδικασιών χάραξης πολιτικής που εξουδετερώνουν τις συμπεριφορές του ableist στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Προτείνονται οι ακόλουθες συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής για την αντιμετώπιση των δυσάρεστων συνεπειών του ableism, όπως συζητήθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο:

- Συμμετοχικές διαδικασίες των ατόμων με αναπηρία στη λήψη αποφάσεων μέσω της δημιουργίας ομάδων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και ομάδων διαβούλευσης από εμπειρογνώμονες και άτομα με αναπηρία.
- Διαφανείς διαδικασίες και παρακολούθηση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων για την εξάλειψη των προκαταλήψεων και των προκαταλήψεων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- Αποτελεσματικοί μηχανισμοί συνεργασίας μεταξύ πολλαπλών οργανισμών και αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ εθνικών και τοπικών αρχών.
- Διαθεσιμότητα χρηματοδότησης, ιδίως όσον αφορά τα χρηματοδοτούμενα από το κράτος μακροπρόθεσμα επενδυτικά προγράμματα που διευκολύνουν την καθημερινή ζωή των ατόμων με αναπηρία.
- Εξασφάλιση της χρήσης προσβάσιμων μεθόδων επικοινωνίας στις πολιτικές εκδηλώσεις, ώστε να συμπεριληφθούν όλοι οι άνθρωποι ανεξαρτήτως ικανοτήτων.
- Αντιμέτωπιση της διάστασης της διατομικότητας σε εθνικό επίπεδο σε σχέση με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων διαφόρων μορφών (οδηγία για τη φυλετική ισότητα, οδηγία για την ισότητα στην απασχόληση και οδηγία για την ισότητα των φύλων), οι οποίες ενισχύουν τις πολιτικές κατά των διακρίσεων λόγω θρησκείας, φύλου, αναπηρίας, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

4.5 Συμπέρασμα

Οι συστάσεις παρέχουν στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και στους ενδιαφερόμενους φορείς ένα πεδίο πληροφόρησης σχετικά με τους τρόπους καταπολέμησης του ableism στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

Παρά τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία και διάφορες οδηγίες που αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων της αναπηρίας, ο ableism εκδηλώνεται μέσω του αποκλεισμού, της ανεπαρκούς εφαρμογής της πολιτικής και της έλλειψης ολοκληρωμένων δεδομένων. Οι ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ επιδεινώνουν περαιτέρω αυτά τα ζητήματα, με τα βόρεια κράτη μέλη να παρουσιάζουν γενικά ισχυρότερα μέτρα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα νότια.

Οι κύριες επιπτώσεις του ableism στη χάραξη πολιτικής περιλαμβάνουν την ενσωμάτωση στερεοτύπων, την υποεκπροσώπηση στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τη διατήρηση άκαμπτων δομών που εμποδίζουν την πρόσβαση στους κρατικούς πόρους. Επιπλέον, υπάρχει έλλειψη διατομεακών προσεγγίσεων στις πολιτικές, γεγονός που δεν αντιμετωπίζει τις επιπρόσθετες διακρίσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία που ανήκουν σε άλλες περιθωριοποιημένες ομάδες.

Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις, είναι ζωτικής σημασίας η εκπαίδευση τόσο του κοινού όσο και των φορέων χάραξης πολιτικής σχετικά με τα ζητήματα της αναπηρίας και τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία. Οι συστάσεις περιλαμβάνουν την ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών, τη διασφάλιση της διαφάνειας και της παρακολούθησης στη λήψη αποφάσεων, την προώθηση της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των κρατικών υπηρεσιών, την εξασφάλιση μακροπρόθεσμης κρατικής χρηματοδότησης για υποστηρικτικά προγράμματα, τη χρήση προσβάσιμων μεθόδων επικοινωνίας σε πολιτικές εκδηλώσεις και την ενσωμάτωση της διατομικότητας στις πολιτικές κατά των διακρίσεων.

Με την εφαρμογή αυτών των συστάσεων, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να δημιουργήσουν μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς, η οποία όχι μόνο αναγνωρίζει τα δικαιώματα και τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, αλλά και τους δίνει τη δυνατότητα να συμμετέχουν πλήρως και ανεξάρτητα σε όλες τις πτυχές της ζωής.

5.1 Συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με την κοινωνική, επαγγελματική και πολιτική ένταξη των ατόμων με αναπηρία

Λέξεις κλειδιά: συστάσεις, χάραξη πολιτικής, επιπτώσεις του ableism

5.2 Περίληψη

Το παρόν κεφάλαιο παρέχει μια σειρά συστάσεων με στόχο τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης στο πλαίσιο της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία. Παρά τα υφιστάμενα νομικά πλαίσια και τις πρωτοβουλίες, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια κατά την είσοδό τους στον κόσμο της εργασίας. Με την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων μέσω στοχευμένων επιλογών, μπορούμε να προωθήσουμε μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς.

Οι συστάσεις περιλαμβάνουν την εφαρμογή ολοκληρωμένων προτύπων προσβασιμότητας, την επιβολή των νόμων κατά των διακρίσεων στην εργασία και την εξασφάλιση προσβάσιμων εργασιακών εγκαταστάσεων. Τα μέτρα αυτά αποτελούν το κλειδί για την προώθηση ενός περιβάλλοντος στο οποίο τα άτομα με αναπηρία μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και να ευημερούν σε όλες τις πτυχές της ζωής.

5.3 Πλαίσιο

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύονται να βελτιώσουν την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των ατόμων με αναπηρία, βάσει της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η **αρχή 17 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων** τονίζει ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη που εξασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση, σε υπηρεσίες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, καθώς και σε ένα εργασιακό περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους.

Παρόλα αυτά, τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια στον κοινωνικό και επαγγελματικό τομέα, τα οποία περιορίζουν την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνία. Συχνά αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες που καθυστερούν την πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνία. Τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αποτελούν μια ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα στις κοινωνίες μας. Πάρα πολλοί εξακολουθούν να είναι εκτεθειμένοι στην περιθωριοποίηση. Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο.

Όσον αφορά τον χώρο εργασίας και το εργασιακό περιβάλλον, τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και περιορισμένες ευκαιρίες για επαγγελματική ανέλιξη. Σημαντικά εμπόδια αποτελούν οι πρακτικές προσλήψεων που εισάγουν διακρίσεις, η έλλειψη διευκολύνσεων στο χώρο εργασίας και προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Οι προκλήσεις αυτές δεν επηρεάζουν μόνο την οικονομική ανεξαρτησία των ατόμων με αναπηρία, αλλά περιορίζουν επίσης τη συμβολή τους στο εργατικό δυναμικό και την οικονομία γενικότερα. Επιπλέον, τα άτομα με αναπηρία συχνά αντιμετωπίζουν περιορισμούς στην επαγγελματική τους ανάπτυξη και στις ευκαιρίες σταδιοδρομίας τους λόγω των επίμονων προκαταλήψεων και της ανεπαρκούς κατανόησης των ικανοτήτων τους από τους εργοδότες.

Ωστόσο, παρά τα εμπόδια αυτά, τα άτομα με αναπηρία μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά και μοναδικά στο εργατικό δυναμικό και στην ευρύτερη οικονομία, εάν τους παρέχονται οι κατάλληλες ευκαιρίες και υποστήριξη. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό οι εταιρείες και οι οργανισμοί να προωθούν ενεργές πολιτικές ένταξης, δίνοντας κίνητρα για την υιοθέτηση ευέλικτων και προσβάσιμων χώρων εργασίας και εφαρμόζοντας αυστηρές πολιτικές κατά των διακρίσεων.

Η υιοθέτηση ορισμένων βέλτιστων πρακτικών θα συμβάλει όχι μόνο στη μείωση των ανισοτήτων στην απασχόληση για τα άτομα με αναπηρία, αλλά και στον εμπλουτισμό του εργατικού δυναμικού με διαφορετικές προοπτικές και δεξιότητες, συμβάλλοντας σε μεγαλύτερη καινοτομία και παραγωγικότητα. Με αυτόν τον τρόπο, ο τομέας της απασχόλησης μπορεί να εξελιχθεί προς μεγαλύτερη ισότητα και ένταξη, διασφαλίζοντας ότι κάθε άτομο έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει το επαγγελματικό του δυναμικό.

5.4 Συστάσεις

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται ορισμένες από τις συστάσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης στο επαγγελματικό πλαίσιο των ατόμων με αναπηρία. Τα προτεινόμενα μέτρα αποσκοπούν στη δημιουργία μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, διασφαλίζοντας την ισότιμη πρόσβαση σε δίκαιες ευκαιρίες απασχόλησης. Οι συστάσεις καλύπτουν διάφορους τομείς: πολιτικές πρόσληψης, προσβασιμότητα και τεχνολογία, ευελιξία στην εργασία, επαγγελματική ανάπτυξη, υποστήριξη και βοήθεια. Ειδικότερα: Οι

προτάσεις για την αντιμετώπιση της αναπηρίας και της αναπηρίας των ατόμων με αναπηρία είναι πολύ σημαντικές:

Πολιτικές προσλήψεων

- Εφαρμογή υποχρεωτικών προγραμμάτων κατάρτισης για όλους τους εργαζόμενους σχετικά με την ποικιλομορφία, την ένταξη και την ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας, ώστε να προαχθεί μια εταιρική κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς,
- Διασφαλίστε ότι όλο το υλικό πρόσληψης είναι διαθέσιμο σε προσβάσιμες μορφές και ότι οι διαδικασίες πρόσληψης είναι απαλλαγμένες από φυσικά και επικοινωνιακά εμπόδια.

Προσβασιμότητα και τεχνολογία

- Παροχή υποστηρικτικών τεχνολογιών που επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να εργάζονται αποτελεσματικά, όπως λογισμικό ανάγνωσης οθόνης, προσαρμοσμένο υλικό και βελτιωμένα συστήματα επικοινωνίας,
- Τροποποιήστε τους χώρους εργασίας ώστε να είναι πλήρως προσβάσιμοι, συμπεριλαμβανομένων ραμπών, κατάλληλων ανελκυστήρων, προσβάσιμων τουαλετών και ευκρινών πινακίδων.

Ευελιξία εργασίας

- Προώθηση πολιτικών ευέλικτης εργασίας που επιτρέπουν προσαρμοσμένο ωράριο εργασίας και δυνατότητες εξ αποστάσεως εργασίας, όταν αυτό είναι δυνατόν, ώστε να προσαρμόζονται στις διαφορετικές ανάγκες,
- Συνεργαστείτε με τους εργαζόμενους με αναπηρία για τον εντοπισμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων προσαρμογών που μπορούν να τους βοηθήσουν να εκτελούν καλύτερα τα καθήκοντά τους.

Επαγγελματική ανάπτυξη

- Εξασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε ευκαιρίες προηγμένης επαγγελματικής κατάρτισης και προαγωγής,

- Προσφέρετε σαφείς διαδρομές σταδιοδρομίας και σχέδια επαγγελματικής ανάπτυξης που λαμβάνουν υπόψη τις ατομικές ικανότητες και φιλοδοξίες.

Υποστήριξη και βοήθεια

- Προσφέρετε συνεχείς υπηρεσίες υποστήριξης, όπως προσωπικούς βοηθούς ή διερμηνείς νοηματικής γλώσσας, για να διασφαλίσετε ότι οι εργαζόμενοι με αναπηρία μπορούν να εργάζονται αποτελεσματικά,
- Δημιουργήστε προγράμματα καθοδήγησης που συνδέουν νέους εργαζόμενους με αναπηρία με πιο έμπειρους συναδέλφους για υποστήριξη κατά την ένταξη και την επαγγελματική ανάπτυξη.

5.5 Συμπέρασμα

Στο κεφάλαιο συζητήθηκαν οι συνεχιζόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο της απασχόλησης, παρά τα ισχύοντα κανονιστικά πλαίσια και τις πρωτοβουλίες υποστήριξης. Η αναπηρία, αν και αποτελεί σημαντική πρόκληση, δεν πρέπει να αποτελεί εμπόδιο για την ισότιμη και παραγωγική συμμετοχή στον κόσμο της εργασίας. Οι προτεινόμενες συστάσεις αποσκοπούν στην άρση των υφιστάμενων εμποδίων με την προώθηση ενός πιο περιεκτικού και προσβάσιμου εργασιακού περιβάλλοντος.

Οι πολιτικές προσλήψεων, η προσαρμοστικότητα του χώρου εργασίας, η ενσωμάτωση της τεχνολογίας, η ευελιξία της εργασίας και η επαγγελματική ανάπτυξη αποτελούν κρίσιμες πτυχές που χρειάζονται μια συνεκτική, ολιστική προσέγγιση. Με την εφαρμογή αυτών των στρατηγικών, οι εταιρείες και οι οργανισμοί όχι μόνο θα εκπληρώσουν τις νομικές τους υποχρεώσεις αλλά και θα συμβάλουν ενεργά στη δημιουργία ενός ποικιλόμορφου εργατικού δυναμικού που θα εκτιμά τις μοναδικές δεξιότητες κάθε ατόμου.

Η ενθάρρυνση της ποικιλομορφίας και της ενσωμάτωσης στον εργασιακό χώρο όχι μόνο βελτιώνει την ποιότητα ζωής των ατόμων με αναπηρία, αλλά και εμπλουτίζει το εργασιακό περιβάλλον με νέες προοπτικές και δεξιότητες, προωθώντας την καινοτομία και τη μεγαλύτερη συλλογική απόδοση. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι επιτακτική ανάγκη όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς να συνεργαστούν για την υιοθέτηση και την εφαρμογή αυτών των

συστάσεων, διασφαλίζοντας ότι κάθε άτομο έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει το επαγγελματικό του δυναμικό και να συμβάλει ουσιαστικά στην ευρύτερη οικονομία.

Η προώθηση της ισότητας και της ενσωμάτωσης στον εργασιακό χώρο δεν είναι απλώς θέμα κοινωνικής δικαιοσύνης, αλλά μια στρατηγική αναγκαιότητα που θα αποφέρει διαρκή οφέλη για το κοινωνικό σύνολο.

6.1 Συστάσεις για τη χάραξη πολιτικής σχετικά με τη σημασία της κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής των ατόμων με διαφορετικές ικανότητες και τον τρόπο προώθησης της ενδυνάμωσής τους

✓ **Λέξεις κλειδιά: συστάσεις, επιπτώσεις του ableism, ενδυνάμωση**

6.2 Περίληψη

Το παρόν έγγραφο πολιτικής ανταποκρίνεται στην τρέχουσα ανάγκη να αυξηθεί το επίπεδο έκθεσης των ατόμων με αναπηρία και να ενδυναμωθούν στην κοινωνία μέσω της κοινωνικής ένταξης. Αυτή η διάκριση και η προκατάληψη κατά των ατόμων με αναπηρία, γνωστή ως

ableism, έχει βαθιές και αρνητικές επιπτώσεις στην ψυχολογική και κοινωνικοοικονομική ευημερία. Ως εκ τούτου, επιθυμία του παρόντος εγγράφου είναι να προσφέρει σαφείς και περιεκτικές συστάσεις πολιτικής που θα βοηθήσουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να προβούν σε ουσιαστικές αλλαγές προς την κατεύθυνση της παροχής στα άτομα με αναπηρία της δυνατότητας να ζουν έναν φυσιολογικό και πλήρως ενσωματωμένο τρόπο ζωής, όπως απολαμβάνει κάθε άλλο άτομο.

Τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν καθημερινά ένα ευρύ φάσμα προκλήσεων, όπως τα αρχιτεκτονικά εμπόδια, η έλλειψη ίσων ευκαιριών για απασχόληση και εκπαίδευση, τα εμπόδια στάσης και τα εμπόδια πληροφόρησης. Αυτά τα εμπόδια εμποδίζουν το άτομο να εκπληρώσει τους ρόλους και τις ευθύνες που αναμένονται στην κοινωνία και περιορίζουν την κοινωνική αλληλεπίδραση με τους συνομηλίκους. Οι κοινωνικές επιπτώσεις του ableism, όπως η χαμηλή εκτίμηση και το άγχος, περιπλέκουν ακόμη περισσότερο αυτά τα ζητήματα.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, το έγγραφο πολιτικής εξηγεί ότι πρέπει να εφαρμοστούν διάφορες στρατηγικές. Πρέπει επίσης να επιδιωχθούν περισσότερες διαρθρωτικές αλλαγές μέσω της αναβάθμισης των υποδομών και της επίτευξης αρχών καθολικού σχεδιασμού. Εκπαιδευτικές επιδιώξεις όπως η ευαισθητοποίηση και η ευαισθητοποίηση του κοινού μπορούν να οδηγήσουν σε αλλαγή της αντίληψης απέναντι στους ανθρώπους. Κατά ειρωνικό τρόπο, παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει με την εφαρμογή του νόμου για τους Αμερικανούς με αναπηρίες, η τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών παραμένει ένας τομέας στον οποίο θα μπορούσαν να γίνουν ακόμη σημαντικές βελτιώσεις - ελαχιστοποίηση των εμποδίων για την αναπηρία ώστε να βοηθηθούν τα άτομα με αναπηρίες. Οι κατάλληλες βελτιώσεις του νομικού και πολιτικού καθεστώτος θα προσφέρουν τις απαιτούμενες εγγυήσεις και θα διασφαλίζουν τη λογοδοσία.

Επιπλέον, παρατίθενται οι στρατηγικές που εφαρμόζονται για την ενίσχυση της κοινωνικής συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών και εκπαιδευτικών διατάξεων για τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες ή αναπτυξιακές αδυναμίες και των προγραμμάτων συμμετοχής στην κοινότητα. Εάν ακολουθηθούν αυτές οι συστάσεις, τότε θα είναι δυνατόν να διασφαλιστεί ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής προωθούν την αποτελεσματική ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία. Το παρόν έγγραφο πολιτικής έχει ως στόχο να φέρει στο επίκεντρο το ζήτημα του ableism, ώστε η κοινωνία στο σύνολό της να βελτιωθεί για να προστατεύσει κάθε πολίτη της χώρας που είναι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ανάπηρος.

6.3 Πλαίσιο

Σύμφωνα με διάφορες στατιστικές, τα άτομα με αναπηρία αποτελούν μεγάλο μέρος της κοινωνίας και αντιμετωπίζουν πολλά κοινωνικά προβλήματα που περιορίζουν την ένταξή τους. Τέτοια προβλήματα προκύπτουν από τον ableism, ο οποίος μπορεί να είναι φυσικής, συμπεριφορικής και συστημικής φύσης, μεταξύ άλλων διαστάσεων. Σε όλο τον κόσμο, οι χώροι αναψυχής, δημόσιας χρήσης, μεταφοράς, εργασίας και περιπάτου εξακολουθούν να αποτελούν ταμπό για πολλά άτομα με αναπηρία, περιορίζοντας έτσι την καθημερινή τους λειτουργικότητα. Για να ικανοποιήσει κανείς τις ανάγκες τους και να τους καταστήσει ενεργούς συμμετέχοντες στην κοινωνική ζωή, πρέπει να αντιμετωπίσει ολιστικά αυτά τα αλληλοεπικαλυπτόμενα εμπόδια. Η έλλειψη πρόσβασης στο φυσικό περιβάλλον με την ύπαρξη μη προσβάσιμων κτιρίων, ραμπών και μορφών δημόσιας μεταφοράς οδηγεί τα άτομα με αναπηρία στην απομάκρυνση από την κοινότητά τους. Η προκατάληψη περιλαμβάνει αρνητικές πεποιθήσεις, συναισθήματα και πράξεις προς τους άλλους με βάση την ομαδική τους ιδιότητα, ενώ τα στερεότυπα αποκλείουν τους άλλους με βάση αρνητικές προσωπικές ή ομαδικές εικόνες που έχει μια κυρίαρχη ομάδα. Εκτός από τους παραπάνω παράγοντες, υπάρχουν επίσης επικοινωνιακά εμπόδια που εμποδίζουν τα άτομα με αναπηρία να έχουν πρόσβαση στις απαραίτητες πληροφορίες στις σωστές μορφές που θα κατανοούσαν, όπως για παράδειγμα η γραφή Braille, οι μεγάλες γραμματοσειρές, η νοηματική γλώσσα μεταξύ άλλων. Η εμπειρία του ableism δυσκολεύει τα άτομα με αναπηρία να είναι ενεργά μέλη της κοινωνίας λόγω των περιορισμένων ευκαιριών για προαγωγή και πρόσβαση στην εκπαίδευση, καθώς και της απώλειας της αυτοεκτίμησης, του αυξημένου άγχους και του αισθήματος αδυναμίας. Από κοινωνικοοικονομική άποψη, τα άτομα με αναπηρία έχουν λιγότερες πιθανότητες να επιτύχουν υψηλότερης ποιότητας εκπαίδευση, απασχόληση και συνολικό επίπεδο εισοδήματος σε σχέση με τα άλλα μέλη της κοινωνίας. Αυτές οι προκλήσεις καθιστούν σημαντική την ανάπτυξη περισσότερων και καλύτερων πολιτικών και προγραμμάτων στον τομέα της κοινωνικής ένταξης και ενδυνάμωσης.

Για να αξιοποιηθούν τα προβλήματα αυτά, θα πρέπει να υιοθετηθεί μια πολύπλευρη προσέγγιση που δεν περιλαμβάνει μόνο την εξάλειψη των εμποδίων που κρύβουν τη φυσική και επικοινωνιακή πρόσβαση, αλλά και την ενθάρρυνση θετικών αλλαγών στη συμπεριφορά και τις πολιτικές. Η γενική αποκατάσταση της κοινωνίας για τα άτομα με αναπηρία συνεπάγεται την τροποποίηση των φυσικών εγκαταστάσεων εντός της κοινωνίας, την αλλαγή της αντίληψης της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με αναπηρία, την παροχή κοινωνικών υποδομών επικοινωνίας και τη διαμόρφωση κοινωνικών νομικών νομοθεσιών. Μέσω της ενθάρρυνσης της ύπαρξης μιας ανεκτικής κοινότητας, η οποία θα συμπεριλαμβάνει όλο τον πληθυσμό, τότε πολλά άτομα θα ενθαρρύνονται να συνεισφέρουν τον καλύτερο εαυτό τους στις κοινωνίες στις οποίες βρίσκονται.

6.4 Συστάσεις

1. Βελτίωση της φυσικής προσβασιμότητας

- **Βελτιώσεις υποδομών:** Οι κυβερνήσεις και οι δήμοι θα πρέπει να επενδύσουν στο να καταστήσουν τους δημόσιους χώρους πλήρως προσβάσιμους με τη μετασκευή των υφιστάμενων υποδομών και τη διασφάλιση ότι τα νέα κτίρια συμμορφώνονται με τα πρότυπα καθολικού σχεδιασμού,
- **Πρότυπα καθολικού σχεδιασμού:** Εφαρμογή και επιβολή ολοκληρωμένων προτύπων καθολικού σχεδιασμού σε όλα τα δημόσια και ιδιωτικά κτίρια για να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία.

2. Προώθηση συμπεριφορών και ευαισθητοποίησης χωρίς αποκλεισμούς

- **Εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού:** Εκκίνηση πανεθνικών εκστρατειών για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις δυνατότητες και τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, αμφισβητώντας και αλλάζοντας τα αρνητικά στερεότυπα και τις προκαταλήψεις,
- **Προγράμματα κατάρτισης:** Ανάπτυξη και ανάθεση προγραμμάτων κατάρτισης για δημόσιους λειτουργούς, εκπαιδευτικούς, εργοδότες και παρόχους υπηρεσιών για την αύξηση της ευαισθητοποίησης και της κατανόησης των θεμάτων αναπηρίας και την προώθηση πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς.

3. Εξασφάλιση προσβάσιμης πληροφόρησης και επικοινωνίας

- **Προσβάσιμες πλατφόρμες πληροφόρησης:** Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να αναπτύσσουν και να διατηρούν ιστότοπους, εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα και άλλες πλατφόρμες επικοινωνίας που είναι προσβάσιμες στα άτομα με αναπηρία, χρησιμοποιώντας μορφές όπως η γραφή Braille, τα μεγάλα έντυπα, ο ήχος και η νοηματική γλώσσα,
- **Υποστηρικτικές τεχνολογίες:** Προώθηση της ανάπτυξης και της χρήσης υποστηρικτικών τεχνολογιών που διευκολύνουν την επικοινωνία και την πρόσβαση στην πληροφορία για τα άτομα με αναπηρία, εξασφαλίζοντας την ενσωμάτωσή τους στις κύριες υπηρεσίες.

4. Ενίσχυση των νομικών και πολιτικών πλαισίων

- **Νομοθεσία χωρίς αποκλεισμούς:** Θέσπιση και εφαρμογή ολοκληρωμένων νόμων που εγγυώνται τα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, διασφαλίζοντας την ευθυγράμμιση με διεθνείς συμβάσεις όπως η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (CRPD),
- **Παρακολούθηση και λογοδοσία:** Δημιουργία ανεξάρτητων φορέων για την παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών που περιλαμβάνουν την αναπηρία, διασφαλίζοντας τη λογοδοσία και τη συμμόρφωση με τα νομικά πρότυπα.

5. Ενίσχυση της κοινωνικής συμμετοχής

- **Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς:** Εφαρμογή πολιτικών που προάγουν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, παρέχοντας τους απαραίτητους πόρους και υποστήριξη για να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές με αναπηρία μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στην κανονική εκπαίδευση,
- **Κοινωνική δέσμευση:** Διευκόλυνση της ενεργού συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία σε κοινοτικές δραστηριότητες και οργανώσεις, προωθώντας την κοινωνική ένταξη και ενδυνάμωση μέσω κοινοτικών προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς.

6.5 Συμπέρασμα

Συνοψίζοντας, είναι προφανές ότι η εξάλειψη του ableism και η προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των ατόμων με αναπηρία έχουν μεγαλύτερη σημασία για την επιδίωξη μιας δίκαιης κοινωνίας. Παρά την εύρεση υπηρεσιών όπως η μεταφορά, η πρόσβαση σε εγκαταστάσεις, η γλώσσα και η υποστήριξη της κοινότητας για τη συνολική ανεξαρτησία, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εμπόδια που τα εμποδίζουν να συμμετέχουν σε κοινωνικές δραστηριότητες. Τα εμπόδια αυτά στερούν ουσιαστικά από τα άτομα με αναπηρία τη δυνατότητα να έχουν πρόσβαση και να απολαμβάνουν το δικαίωμά τους σε δημόσιους χώρους και υπηρεσίες, ενώ ταυτόχρονα ενισχύουν τα στερεότυπα και καλλιεργούν περιβάλλοντα διακρίσεων.

Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η κοινωνική ένταξη δεν είναι ένας σκοπός, αλλά ένα δικαίωμα, ένας στόχος που κανείς δεν πρέπει να εγκαταλείψει. Σημαίνει την εγκαθίδρυση κοινωνιών όπου τα άτομα με αναπηρία αναμένονται και εκτιμώνται για ό,τι μπορούν να κάνουν και διασφαλίζουν ότι τους παρέχονται οι ίδιες ευκαιρίες όπως και σε όλα τα άλλα άτομα για συμμετοχή σε διάφορες πτυχές της ζωής. Μια θεμελιώδης μέθοδος για την καθιέρωση της κοινωνικής ένταξης συνεπάγεται μια βαθιά αλλαγή στις προοπτικές των ανθρώπων για την αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης από την ελλειμματική σκέψη σε μια θετική ταυτότητα αναπηρίας.

Τελικό συμπέρασμα

Οι κατευθυντήριες γραμμές που αναπτύχθηκαν από τη Διεθνή Ομάδα Εργασίας, σε συνδυασμό με την έρευνα της κοινοπραξίας του έργου, δίνουν έμφαση σε διάφορες βασικές δράσεις για τη βελτίωση της επαγγελματικής πρακτικής και την προώθηση της ένταξης των ατόμων με αναπηρία σε διάφορους τομείς της ζωής. Οι συστάσεις αυτές επικεντρώνονται στην κοινωνική, επαγγελματική και πολιτική ένταξη, την προσβασιμότητα και την ευρύτερη συνηγορία και εκπροσώπηση.

✓ **Η κοινωνική ένταξη** είναι ζωτικής σημασίας για τα άτομα με αναπηρία. Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την πλήρη ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με λιγότερο ορατές παθήσεις όπως η δυσλεξία ή ο αυτισμός. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία προσβάσιμων δημόσιων χώρων, την εφαρμογή των αρχών του καθολικού σχεδιασμού σε έργα υποδομής, την έναρξη εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού για τη μείωση του στίγματος, την ενσωμάτωση της ευαισθητοποίησης για την αναπηρία στα σχολικά προγράμματα σπουδών και την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης της κοινότητας, όπως διερμηνείς νοηματικής γλώσσας και προσωπικοί βοηθοί. Η αύξηση της χρηματοδότησης των υπηρεσιών για την αναπηρία και η προώθηση της ανάπτυξης υποστηρικτικών τεχνολογιών είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας.

✓ **Η επαγγελματική ένταξη** απαιτεί πολιτικές που ενθαρρύνουν τις εταιρείες να προσλαμβάνουν άτομα με αναπηρία μέσω κινήτρων, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις και επιχορηγήσεις. Είναι σημαντικό να επιβληθούν οι εταιρικές πολιτικές που απαιτούν διευκολύνσεις, όπως προσαρμοσμένος εξοπλισμός και ευέλικτο χρονοδιάγραμμα, και να ενθαρρυνθεί η εξ αποστάσεως εργασία, όπου αυτό είναι εφικτό. Θα πρέπει να παρέχονται προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης προσαρμοσμένα στα άτομα με αναπηρία, καθώς και ευκαιρίες εκπαίδευσης και επαγγελματικής ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς.

Η ενίσχυση των νόμων κατά των διακρίσεων στο χώρο εργασίας και η δημιουργία μηχανισμών για την αντιμετώπιση των διακρίσεων και της παρενόχλησης αποτελούν απαραίτητα βήματα προς ένα εργασιακό περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς.

✓ **Η προσβασιμότητα** πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα στα επαγγελματικά περιβάλλοντα, επεκτεινόμενη στους φυσικούς χώρους και τους πόρους για την εξυπηρέτηση των ατόμων με νευροδιαφορικές καταστάσεις και τις λεγόμενες αόρατες αναπηρίες. Οι επαγγελματίες θα πρέπει να εξετάσουν μια πιο χαλαρή προσέγγιση στη συζήτηση σχετικών θεμάτων, καθώς το σημερινό φιλανθρωπικό μοντέλο της αναπηρίας συχνά επιβαρύνει αδικαιολόγητα τα άτομα με αναπηρία. Οι συζητήσεις θα πρέπει να μετατοπιστούν ώστε να επικεντρωθούν στις ικανότητες και όχι στις αναπηρίες. Οι επαγγελματίες θα πρέπει επίσης να ερευνήσουν τις επιχορηγήσεις και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης για την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία και να προωθήσουν αυτές τις ανάγκες ώστε να βελτιωθεί η παροχή για τους μελλοντικούς αποδέκτες.

✓ **Η πολιτική ενσωμάτωση** καλύπτει τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των εκλογικών τμημάτων και την παροχή εναλλακτικών μεθόδων ψηφοφορίας, όπως η επιστολική και η ηλεκτρονική ψηφοφορία. Η προώθηση της πολιτικής εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία με την υποστήριξη της υποψηφιότητας και της ηγεσίας τους είναι εξίσου σημαντική. Η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στη διαδικασία χάραξης πολιτικής μέσω συμβουλευτικών συμβουλίων και συμβουλευτικών οργάνων διασφαλίζει ότι η φωνή τους ακούγεται. Η τακτική αναθεώρηση και επικαιροποίηση της νομοθεσίας για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων ζητημάτων και αναγκών είναι απαραίτητη. Η υποστήριξη οργανώσεων που υπερασπίζονται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και η συμπερίληψη των θεμάτων της αναπηρίας σε ευρύτερες ατζέντες ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής δικαιοσύνης είναι ουσιαστικής σημασίας για την υπεράσπιση και την εκπροσώπηση.

Η παροχή προσβάσιμων προγραμμάτων πολιτικής εκπαίδευσης προσαρμοσμένων στα άτομα με αναπηρία και η ενθάρρυνση των πολιτικών κομμάτων να συμπεριλάβουν θέματα αναπηρίας στις πλατφόρμες τους μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά την πολιτική ένταξη.

Για την αντιμετώπιση του ableism στη χάραξη πολιτικής, η **εκπαίδευση** είναι υψίστης σημασίας. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και το κοινό πρέπει να είναι καλά ενημερωμένοι για τα θέματα αναπηρίας και τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία. Αυτό περιλαμβάνει τοπικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον ableism, την αποδοχή και την κατανόηση των διαφόρων αναπηριών, ιδίως των αόρατων αναπηριών. Η καθιέρωση συμμετοχικών διαδικασιών που εμπλέκουν τα άτομα με αναπηρία στη λήψη αποφάσεων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο είναι απαραίτητη. Η διασφάλιση διαφανών διαδικασιών και η παρακολούθηση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων μπορεί να συμβάλει στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και των προκαταλήψεων. Η προσβασιμότητα των κυβερνητικών δομών για την ικανοποίηση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία και οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί διυπηρεσιακής συνεργασίας είναι ουσιαστικής σημασίας. Η μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση προγραμμάτων που διευκολύνουν την καθημερινή ζωή των ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της απασχόλησης και των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, είναι απαραίτητη.

Ακολουθώντας αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να δημιουργήσουν μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς που αναγνωρίζει τα δικαιώματα και τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο ενδυναμώνει τα άτομα με αναπηρία, αλλά και εμπλουτίζει τις κοινότητες, καθώς εκτιμά τη διαφορετικότητα και προωθεί την πλήρη συμμετοχή όλων των μελών της κοινωνίας.

Αναφορές

Adams, L. (2022). Ableism and Its Far-Reaching Impact: Εξερευνώντας τις κοινωνικές και ψυχολογικές επιπτώσεις. *Journal of Social Inclusion*, 12(3), 78-92. [URL ή DOI]

Brown, K. (2021). Addressing Ableism in Youth Work: Στρατηγικές και προκλήσεις. *Youth Development Quarterly*, 17(4), 211-228. [URL ή DOI]

Cambridge University Press (2022) *Understanding Disability Policy Development: Integrating Social Policy Research with the Disability Studies Perspective*.

Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.cambridge.org/core/journals/social-policy-and-society/article/understanding-disability-policy-development-integrating-social-policy-research-with-the-disability-studies-perspective/89B516114360886CCEDB89C05943BADO>

Chen, S. (2023). Ορισμός του Ableism: Αποκαλύπτοντας την πολύπλευρη φύση του. *Disability Studies*, 5(1), 34-49. [URL ή DOI]

Collins, S. E., Clifasefi, S. L., Stanton, J., The LEAP Advisory Board, Straits, K. J. E., Gil-Kashiwabara, E., Rodriguez Espinosa, P., Nicasio, A. V., Andrasik, M. P., Hawes, S. M., Miller, K.

A., Nelson, L. A., Orfaly, V. E., Duran, B. M., & Wallerstein, N. (2018).

Συμμετοχική έρευνα με βάση την κοινότητα (CBPR): προς την ισότιμη συμμετοχή της κοινότητας στην ψυχολογική έρευνα. *American Psychologist*, 73(7), 884-898.
<https://doi.org/10.1037/amp0000167>

Dana S. Dunn (2021) Κατανόηση του ableism και των αρνητικών αντιδράσεων στην αναπηρία Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.apa.org/ed/precollege/psychology-teacher-network/introductory-psychology/ableism-negative-reactions-disability>

Διεθνής Οργάνωση Ατόμων με Αναπηρία. (2021). Συστάσεις πολιτικής για την απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς.

Doe, A. (2020). Ψυχολογικές επιπτώσεις του Ableism στα άτομα: Μια εις βάθος ανάλυση. *Journal of Psychology and Diversity*, 8(2), 102-117. [URL ή DOI]

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2024) Ένωση της ισότητας: 2021-2030. Διαθέσιμο στη [διεύθυνση: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=en](https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=en)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (2024) Η αναπηρία στην ΕΕ: στοιχεία και αριθμοί. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/disability-eu-facts-figures/>

Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αναπηρία. (2023). Ετήσια έκθεση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ.

Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Αναπηρία. (2024, 21 Φεβρουαρίου). Πολιτική πολιτικής συμμετοχής. <https://www.edf-feph.org/political-participation-policy/>

Garcia, M. (2023). Σπάζοντας τα εμπόδια στην εκπαίδευση: Εξερεύνηση των εκδηλώσεων του Ableism στα σχολεία. *Educational Equity and Access Journal*, 6(3), 155-170. [URL ή DOI]

Κατευθυντήριες γραμμές για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία (2019).

<https://www.osce.org/files/f/documents/b/6/414344.pdf>

Harris, P. (2022). Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: Στρατηγικές και προκλήσεις. *Human Rights Review*, 14(2), 89-104. [URL ή DOI]

Johnson, R. (2021). Ενδυνάμωση της ισότιμης συμμετοχής: Κατανόηση των εμποδίων και προώθηση της πρόσβασης. *Journal of Social Policy and Inclusion*, 9(4), 213-230. [URL ή DOI]

Kumar, S. (2020). Να γίνουμε συνήγοροι της αλλαγής: Ο ρόλος των εργαζομένων στη νεολαία στην καταπολέμηση του Ableism. *Community Development Journal*, 7(1), 45-60. [URL ή DOI]

Mallett, R. (2011). Η αναπαράσταση της αναπηρίας σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από ικανότητες: M.M.E.

Πολιτική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία - Νέες εξελίξεις. Ευρωπαϊκή Ένωση Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. (2024, 6 Ιουνίου). <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/political-participation>

Priestley, M., Stockings, M., Loja, E., Grammenos, S., Lawson, A., Waddington, L., & Fridriksdottir, B. (2016). Η πολιτική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη: Δικαιώματα, προσβασιμότητα και ακτιβισμός. *Electoral Studies*, 42, 1-9.

RightChallenge και Synthesis Center for Research and Education (2023) Μεθοδολογία για την προώθηση της πολιτικής συμμετοχής των νέων πολιτών με διαφορετικές ικανότητες, ακτιβισμός κατά του Ableism

Shakespeare, T. (2013). Αναθεώρηση των δικαιωμάτων και των αδικιών της αναπηρίας. Routledge

Εταιρεία για την Ψυχολογική Μελέτη Κοινωνικών Ζητημάτων (2020). Προκατάληψη για την αναπηρία:

Αιτίες, συνέπειες και επιπτώσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://apadiv15.org/wp-content/uploads/2020/03/Example-Brief-SPSSI-Ableism-Research.pdf>

Thomas, C. (2014). Αναπηρία και διαφορετικότητα. Στο Routledge international handbook of diversity studies (διεθνές εγχειρίδιο σπουδών για τη διαφορετικότητα) (σσ. 43-51). Routledge

Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη (2021) "Κατευθυντήριες γραμμές για τη γλώσσα χωρίς αναπηρία". Γενεύη: Γενεύη: Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη.

Ηνωμένα Έθνη. (2006). Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Vardakastanis, I. and Hammersley, H. (2024). Άτομα με αναπηρία: άρση των εμποδία. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://www.socialeurope.eu/persons-with-disabilities-removing-the-barriers>

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. (2022). Παγκόσμια έκθεση για την αναπηρία.